

A belső részek építészeti kiképzéséhez azonban lehetővé vált különböző magyar márvány és különböző minőségű hazai köveket egyes oszlopok és pillérek előállítására kieszközölni.

Az építéssel Majorossy Géza budapesti építőmester van megbízva; az összes munkákat magyar iparosok teljesítik. Az épület két év múlva lesz teljesen készen.

Az őszkor megkezdett részszerel már annyira jutottak, hogy e hó elsején a bokréta-ünnepet is megtarthatták a kőművesek. *Wlassics* közoktatásügyi miniszter is megjelent, sok kiválóság társaságában.

A HOL NYILNAK AZ AKÁCZOK.

Utannak én a végén járok,
Itt kell hagyjalak titeket;
A hol nyilnak már az akácok
— Ismeritek ti e helyet —
Oda temettek engemet.

Én ottan alszom csendes álmat,
Titeket a sors szétzavar.
Nehéz, tövises utat jártok,
Hol nincs virág, sok az avar
És zúg sokszor a zivatar.

Tudom, hogy majd, a hányat léptek,
Annyi könnyet ejt szemetek,
Hol meg se' látnak, hol megtépnék
Rideg, szívtelen emberek,
Esztek keserű kenyeret.

És még én alszom csendes álmat
Néktek a sors nyugtot nem ad,
Sokszor csüggedten virasztjátok
A rátkok szakadt éjszakát,
De nem jön ajkatokra vád.

Nem, ugy-e nem vádoltok engem,
Hogy itt hagylak koldus árván,
Hogy földi vagyonot nem kerestem,
Csak lelkeknek egy-egy álman
Tánódtam, — hasztalan járván.

Ugy-e azért, bármerre jártok,
Szívetek síromhoz vezet,
A mikor nyilnak az akácok
Meglátogattok engemet?
... Ugy-e, el nem felejtetek?

G. Diószeghy Mór.

DAL EGY ŐSZ HAJSZÁLRÓL.

Ne tépd ki azt a fehér szálát,
Ne tépd ki fárted közül;
Korán jött bár, időt se várva,
Meglépvé készületlenül.
Korán jött, mint sugáros nyárba
A hervadásnak bús jele:
Virító, lombos, üde fának
Legelső sárga levele.

Oh, jól tudom hogy mit jelent ez!
Tudom, e hajszál mit beszél.
Hány éber álom tűnt fölötte
Virasztva el, hány kínszó ej!
Ti megkísértő, kínszó vágyak
Oh, hányszor vittatok csatát,
Emészto hévségükbe, míg a
Sötét hajfart fehérre vált.

Álmodtál szebbet, édesebbet
S tán vakmerőbbet, mint szabad,
S a hideg élet mind kitépte
Röpülni vágyó szárnyadat.
Azért ne bánd, hogy ifjú voltál,
Ha száznak is az emberek,
Vagy kinevetnek gúnyolódva,
— Miért szegyélnél könnyedét?

El mért tagadnád; gyöngye voltál.
Lelked sebzetlen nem maradt,
Nehéz időnek sujtólási
Ott hagyták rajta nyomukat.
Vergődve küzdél minden ellen
Te, elhagyatva, egymagad.
Oh, mennyi édes álmod elhalt...
Megérdemlik, hogy megsirasd.

De elővend, el még az óra,
Midőn vágy, ábránd, szenvedély,
Mint vad patak a bérz fokáról
Csendes, virágos völgybe ér.
Vád, dacz, keservnek zokogása
Szeld sohajjé válik át,
Míg könnyiden át rád mosolygva
Közönt egy új, egy jobb világ.

Medrűbe térnek csendesülve
A habzó, háborgó vizek,
Kívívá, megharcolva harcuk
Egy romba dőlt világ felett.
A méla csendet nem zavarja
Már többé durva földi hang
S az elpihent haboknak tükrén
Leszáll egy szép fehér galamb.

Fehér galamb, fehér hajszálak
Oh, szálljatok e főre le;
Megtáradottnak édes zalog,
A békességnek követe.
Taníts feledni, megbocsájtani,
Istentől küldött égi jel,
Aztán jöhet reám akármí,
— A megváltás közel, közel!

Vallaji Ida.

EGYETEMI ÉLET A KÖZÉPKORBAN.

Nehéz pontos magyarázatot adni annak, hogy a középkor második felében miként emelkedett egyszerre oly magas fokra egész Európában az egyetemi élet s hogy az a példa, melyet a legelső nagy egyetemek Bolognában, Párisban és Oxfordban adtak, mily hirtelen követőkre talált minden országban. Csaknem mindenütt igyekeztek ebben az időben egyetemeket állítani, s bár e főiskolák kivétel nélkül az egyház kötelekében maradtak, mindenik egyetem oly sok jogot és kiváltságot kapott, hogy csaknem külön állam volt az államban. E mellett azonban az egyetemi életben nagy különbségek voltak, bár mindegyikben az egyházas szellem és a latin nyelv volt uralkodó.

Természetes, hogy ezeket a középkori egyetemeket nem kell mai mértékkel mérni. A teológiát és latin beszédet kivéve ma már egy jól vezetett középiskola növendéke is többet tud, mint azoknak az egyetemeknek egykori hallgatói. A mit tanultak, az mind elemi dolog volt s igen gyakran ma már szinte nevelésnek látszó ismeretekkel kapcsolatban. Nyelvtan alatt a latin nyelv elemeit és néhány latin író olvasását értették. A szónoklattan főképp a latin fogalmazás magyarázatából állott. Logika név alatt csak szabályokat és syllogismusokat tanultak. Csillagászat gyanánt Ptolemaeus rendszerének ismertetésén kívül a csillagászlás elemeit magyarázták, különösen a csillagok állítólagos hatását a születésekre. A számtan részben szintén babonás dolgok előadásából állott.

A legrégebb egyetemek magán alkotások s lassanként nőttek ki egyes híres barátok vagy jogászok tanítványainak szaporodása folytán és az első eset, hogy az állami hatalom törődött velük, a Barbarossa Frigyes császár ama rendeletében tűnik fel, mely a tanulókat védelmére külön szabadalmakat állapított meg, melyek valóságos alapjai a később oly erőssé lett önkormányzatnak.

A legrégebb egyetemeken is csakhamar cso-

portokra oszlottak a tanulók eredetük, vagy nemzetiségek szerint s minden «natio»-nak rendesen külön terme és külön tanára is volt, mihez később külön védnökök is járultak részint a követek, részint közel lakó fejedelmek személyében. Mivel a tanulók nagyobb része igen szegény volt, ezek a védnökök és más jótékony emberek gondoskodtak ellátásukról. Az alapítványok száma rohamosan szaporodott. Oxfordban már a XIII-ik század közepén több mint 300 «aula» volt, melyek némelyike száz deákot is képes volt befogadni. Az ily «csarnok»-okban rendesen egy nemzetiségű tanulók laktak együtt egy vagy több tanító vezetése alatt. Bolognában volt hollandi és spanyol ház, Párisban dán épület. Még azok a tanulók is, kik nem ily deák-házakban laktak, az egyetem megbízottjainak felügyelete alatt állottak, de többnemű szabadságukért «verebek»-nek nevezték őket. Közös költségeiket nagyobbára az alapítványokból, az egyetemi tisztviselők fizették, kiket «Burschok»-nak (bursalen) nevezték a *bursa* (erszény) latin szó után. Ez a név később a benlakó deákokra ment át. A benlakók nagyobb része szerzetesi életet élt. Korá reggel keltek, közösen imádkoztak, tanultak; a szobákban többnyire nem fűtöttek, a falakon a rendszabályok és a tiltott könyvek jegyzéke volt kifüggesztve. Sok helyen még a játék és zene is tilos volt.

Az egyetem hallgatói teljesen függetlenek voltak a városi és állami hatóságoktól, sőt még a tanárok családtagjai és a szolgák felett is csak az akadémiai tanács ítélt. Tanuló nem tartozott katonáskodni; adót nem fizetett, sőt vámot sem. A leydeni diákok a vám nemfizetés kiváltságával egy ízben annyira visszaéltek, hogy a törvényhozás kénytelen volt ezt a jogot korlátozni, de azért a diákok ívőképességét annyira becsülték, hogy azontúl is minden deáknak 80 gallon bort és 12 hordó sört vámfizetés nélkül lehetett magának vitnie. Mivel a városok jóléte nagyon függött a diákok számától, némely városban halállal s vagyonvesztéssel büntették azt a polgárt, a ki egy deákot más egyetemre esalt. A külföldi tanulók jogainak megsértéséért a város volt felelős.

Igen természetes, hogy az elkényeztetett tanulók és a «filiszter» polgárok között gyakran voltak összeverzenések. Oxfordban 1355-ben több napi esata is volt a tanulók és polgárok között, mely a bor jósága felett támadt veszekedésből keletkezett. Ez alkalommal több házat leromboltak s több templomot kiraboltak, úgy, hogy végre maga király és a pápai követ jelent meg békét csinálni, mely helyre állott, de a város négy évig pápai intenditum alatt maradt. Heidelbergben kétszer is lázongtak a tanulók annyira, hogy testületileg elhagyták a várost, míg nagy nehezen ki nem engedték őket.

Az egyetemi hallgatók kora és előképzettsége nem volt megállapítva. A párisi egyetem tette az első megszorítást, hogy 12 éven aluli fiúk nem vehetők fel hallgatóknak; de Leydenben voltak 6—7 éves tanulók is, naggyobbrészt gazdag urak gyermekei. Így a tanulók száma sokszor igen nagy volt. Oxfordban 1209-ben 3000, 1250-ben pedig állítólag 30,000 tanuló volt. Bolognában ugyanekkor 12,000 tanuló volt és Párisban Fülöp Ágost király idejében több volt a tanulók száma, mint a polgároké, úgy, hogy a király tisztán e miatt kénytelen volt a várost megnagyobbítani. Prágában a XV-ik század kezdetén 20,000 tanuló volt. Megjegyzendő különben, hogy igen sokszor bevették a tanulókat a borbélyokat, mázolókat, könyvkötőket, pergamentkészítőket s általában mindazokat, kik e diákokkal szorosabban összeköttetésben állottak.

A tanulóknak természetesen alig volt könyvük, mivel a könyvnyomtatás feltalálása előtt a könyvek nagyon ritkák és drágák voltak. Gyakori eset volt, hogy a tanárok is csak töredékben ismerték azt a latin szerzőt, a kiről tanítottak. Rich Ödön, a később szentté avatott tudós érsek és theologiai tanár, csak az ó-testamentumot ismerte és székhelyén nem is volt

KÖZÉPKORI TUDÓS DOLGOZÓ-SZOBÁJÁBAN.

IRÁSMÁSOLÓ DIÁK.

teljes biblia. Némely zárdában több könyv volt, mint az egyetemeken, de a könyveket lelenczolja tartották, hogy el ne lopják. A párisi egyetemnek 1254-ben kelt szabályzatában még nincs szó Ciceróról, Horatiusról, Vergiliusról és a szimfűiről; jóformán Ovidius volt az egyedüli olvasmány. A görög írókat még Olaszországban sem ismerték egészen addig, míg 1423-ban egy nagyobb szállítmány kézirat nem érkezett Konstantinápolyból és az a pár ember, a ki görögül tudott, jóformán világhírűvé lett. A héber nyelvet senki sem ismerte, bár 1311-ben a bécsi zsinat már elrendelte az egyetemeken való tanítását. Általában a reformációig az egyetemeken csak a latin nyelvet használták, a bibliának is csak latin fordítását, ha ugyan ezt is látták, mert híres tudósok, köztük Carlstade is, elnyerték a theologiai doktori rangot, bár soha sem láttak bibliát.

Olaszországban kezdték meg legelőször a római jog tanítását az egyetemeken; az orvosi tudományok még később honosodtak meg, jóformán csak a spanyolországi arabok hatása alatt. Előadásokat minden hétköznap tartottak, kivéve Olaszországban, hol a csütörtök általában szabad nap volt. Nem voltak lezkeorák 99 egyháziilag megállapított ünnepnapon, továbbá karácsonykor és húsvétkor egy-egy hétig. A nagy szünidő szeptember 7-iktől október közepéig tartott. Kezdetben minden lezke két óráig tartott; később fokozatosan csökkent háromnegyed óráig. A nyilvános vitatkozások sok időt elfoglaltak, mert minden rangfokozattal bíró egyének-részt kellett vennie bennök.

A tanulók rendszabályai közt természetesen sok furcsaság fordul elő. A prágai egyetem tanácsa megint a fiatalokat, hogy csendesen legyenek a lezkeken, nem szabad nyereni, kukorékolni és piszezni, sem kiabálni a később érkezőkre s idegenekre és nem szabad a lezkekre fegyvert hordaniok. Egy másik helyen megtiltják a tanulóknak, hogy a házakba betörjenek és bőjt idején húst lopjanak.

Az egyetemi tanulás koronája a doktori diploma volt, melyet mindenkor nagy ünnepességek között adtak ki, és méltán, mivel ez a diploma nemesi jogokat adott birtokosának, sőt a bécsi egyetem szabadalomlevele szerint még utódainak is. A doktor magasabb rangú volt, mint a kismemes, s ez előtt juthatott be az udvarhoz, fegyvert és palástot viselhetett. A párisi doktorok mentve voltak a polgároknak kivett adóktól, gyermekeikből a szentlélek lovagjai s utódaikból máltai lovagok lehettek. Minden doktori diploma jogot adott arra, hogy az illető bárhol taníthasson s részt vehessen a tudományos fokozatok kiosztásában. Ily diplomát sokszor adtak nőeknek, így Cordovában Lora Izabellának, Bolognában Gozadina Beltiziának.

Valamivel kisebb rangú volt a «mester» (magister) cím, de ezt is adták megtiszteltetésül egy pár angol királynak s más notabilitásoknak. A baccalaureus cím még kisebb volt; a doktori rangra készülőknek adatott, Németországban azonban csak a bölcsészeti karnál. A «licentia-tus» csak egyes meghatározott tárgyak tanítására adott jogot, s e cím legtöbbször még kisebb vala, mint a baccalaureatus. Némely német theologiai fakultáson nem is használták.

A doktori felavatás ünnepélye igen szövevényes volt. Legelőször zárt vizsgálatokat tett a jelölt a mesterek jelenlétében, kik egyenként szavaztak felette s ha a többség «placet»-ot mondott, még egy nyilvános vizsgálatot kellett a jelöltnek kiállania, úgy nevezett vitatkozást a baccalaureatusokkal és tanárokkal. Maga a felavatás kezdetben a székesegyházban, később az egyetemi aulában tartották meg, hová a jelölt a tanárral együtt lóháton ment, fényes kísérettel, melyben a «natio» testületileg részt vett. A doktorandus előadást tartott, több kérdésre megfelelt s azután különböző symbolikus szertartások között átvette a doktori kalapot. A theologiai doktor fekete kalapot kapott jelölül, hogy meghalt a világra nézve; a jogtudor kalapjának veres színe azt jelentette, hogy a bíboros király jogainak védője; az orvosi és bölcsészeti tudor ibolyaszínű kalapja pedig azt jelképezte, hogy az ily kalap viselői a kék égbolton keresték a tudományt és igazságot. A kalap kereséke tökéletességet és tapasztalatot jelentett, meg azt is, hogy a doktor isteni védelemben részesül. Az újonnan felavatott doktor a nemesség jelölül gyűrűt kapott s az eskü letétele után a rektor csökjában részesült, majd trombitaharsóság közben menethen vonult a tiszteletré adott közbe. Ez a közbejében a XVII-ik században két napig is eltartott, s oly kicsapongásokkal történt, hogy a választó fejedelem rendeletben adta ki, miszerint a doktori lakoma 250 tallérnál többre nem kerülhet.

Az egyetemi tanárokat is sok kitüntetésben részesítették a középkorban, de fizetésük nagyon kevés volt. Bolognában a jogtanár száz lira évi fizetést kapott. A legtöbb tanár csak úgy tudta munkáját kiadni, ha külön patrónust fogott a nyomtatási költségek fedezésére.

Nagyon érdekes jelenetek fordulhattak elő a középkorban a diákok életében. Különböző tarka színű ruházataikat s feltűnő jelvényeiket az egyetemen kívül is megtartották. A kóbor diákok szabados magaviseletükkel, dalaikkal sokszor magukra vonták az általuk meglátogatót kis városok lakóinak figyelmét. Vándorlásaik közben rendesen a kastélyok vendégszeretét zsákmányolták ki; a hol pedig közönséges házakhoz kellett szállniok az ellátásért játékokkal és dalokkal fizettek. Könyveiket és ruháikat többnyire bársony-tarisnyában a hátukon czipelték, a csomagban rendesen volt egy album rajzokkal és névalírásokkal, minőket Európa különböző könyvtárában nagy számmal őriznek. Kardot rendesen hordottak s már ekkor szerettek párbajozni. Midőn az egyetemre beiratkoztak egyúttal valamelyik «natio» tagjává lettek: annak szokásai szerint éltek, különösen a védszent névnapi ünnepelték meg nagy szertartásokkal. A nemes származású tanulókat számos előjog illette meg.

Az új tanulók neve «neovisti» (újonczok), «vulpeculae» (rökák), «vitali» (borjúk) volt; vakoknak, ártatlanoknak és tökéletleneknek is nevezték őket. A vénebbek neve «absoluti» (végzetek), «gallo domestici» (kakasok) volt. Az utóbbiak gondoskodtak az egyetemi élet tarkaságairól, sokszor erőszakoskodásokkal is. Az új diákokat tréfas szertartásokkal vették fel, valóságos törvényszéki tárgyalás után,

szarvakat is raktak a fejükre s ezért ezeket «cornutus»-oknak nevezték. Másutt még ökörbőrbe is bújtatták őket és tudatlanságuk jeléül göröngyöket hajgáltak rájuk. Ilyen felavatáson még Luther Márton is részt vett, s beszédet tartott.

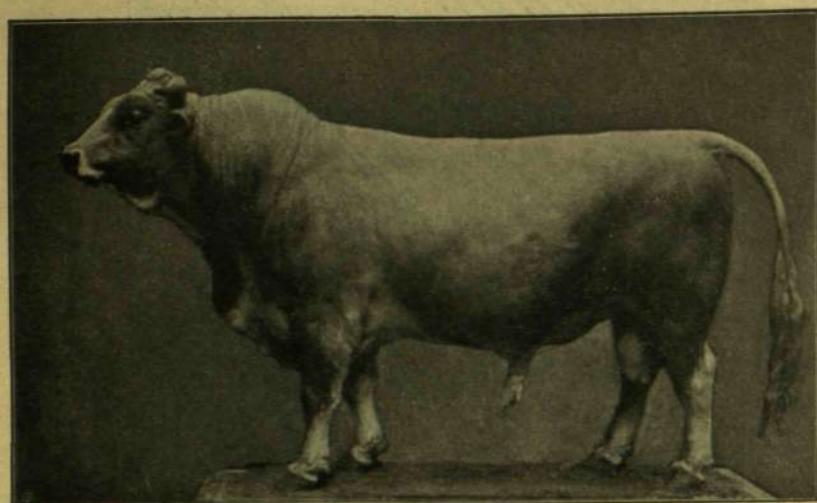
A beiratkozott tanuló kiváltságai tudatában mennél előbb igyekezett a polgároknak és rendőröknek kellemetlenségeket csinálni. Az egyetemen külön börtönök voltak a kihágásokban részes tanulók számára; néha meg is virgácsolták őket, legtöbbször azonban csak bezárták és koplaltatták. Igen gyakran tartottak a diákok nagy lakomákat, s az olaszok már ekkor nagyon megbámulták a német diákokat azért, hogy sokat tudtak inni. A tanárok is gyakran részt vettek a lakmározásban.

A tanulók általában nagyon érdeklődtek a nagy világi események iránt. Minden nevezetes dolgot megünnepeltek, feliratokat s határozatokat tömegesen bocsátottak közre. Társaik temetésén testületileg jelentek meg és a «natio» kápolnájában külön gyászünnepeket rendeztek, melyet azután tor követett. Tanár halála esetén az összes ifjúság gyászolt s gyakran készítettek tiszteletökre emlékrémetek és csaknem mindenkor egy pár latin vagy görög verset. A fejedelm látogatásakor a «natio»-k testületileg zászlókkal és dalolva vonultak ki s többnyire latin szindarabot is adtak elő. A diákok küldöttei gyakran szerepeltek az egyházi zsinatokon és nem ritkán küldöttek ki megbízottakat a fejedelmi udvarokba, sőt a római pápához is jelölül, hogy érzik nagy önállóságukat.

HÍRES FÖLÖLVASÓK.

Egy felolvasásokat rendező amerikai impressario, Pond őrnagy, érdekesnek tartotta kiadni emlékiratait «Excentricities of Genius» czim-mel. Változatos életpályája elég anyagot nyújt érdekes olvasmányra mindazok részére, a kik az amerikai vállalkozó szellem meglepő fogásai iránt érdeklődnek. Pond maga, mint a híres mormon apostol Brigham Young tizenkilencedik feleségének impressariója kezdte pályáját, a ki a soknejűségétől megundorodva, megszökött férjétől s attól fogva nyilvános előadásokon ismerte meg életörtétét. Természetesen ebben nincs semmi rendkívüliség Amerikában, a hol nem ritkák a felolvasónok, mint pl. Miss Mary Procter, a hírneves csillagász leánya, a ki igen vonzó felolvasásokat tart a csillagászlát köréből, vagy Lucy Ptone, a kinek előadásait egy arra felkért lelkes e szavakkal hirdette: «Főlkértek annak közzétételére, hogy ma délután öt órákor a városi csarnokban egy tyúk úgy fog kukorékolni, mint a kakas. A kinek ilyen muzsikára szüksége van, az menjen el oda.»

Pond volt az is, a ki többek közt a nagy afrikai kutatót Stanleyt és Mark Twaint is kísérté világkörűli körútjaikban. Ez utóbbról ismeretes, hogy 1894-ben esődöt mondott másfél százezer forint passzával. Ez volt indító oka európai körútjának, melylyel sikerült is anyagi ügyeit rendezni, s e mellett saját bevallása

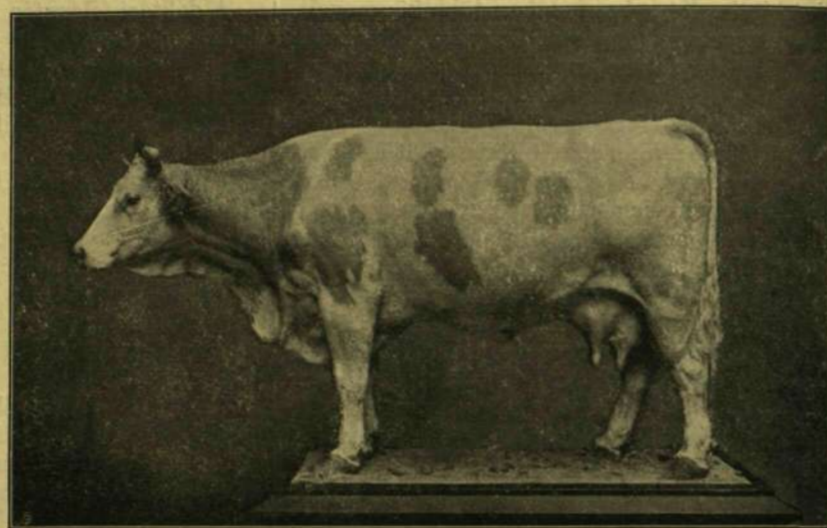
Allgauti bika Frigyes főherceg magyaróvári tenészetéből.

Bivalybika és tehén a fogarasi állami uradalomból.

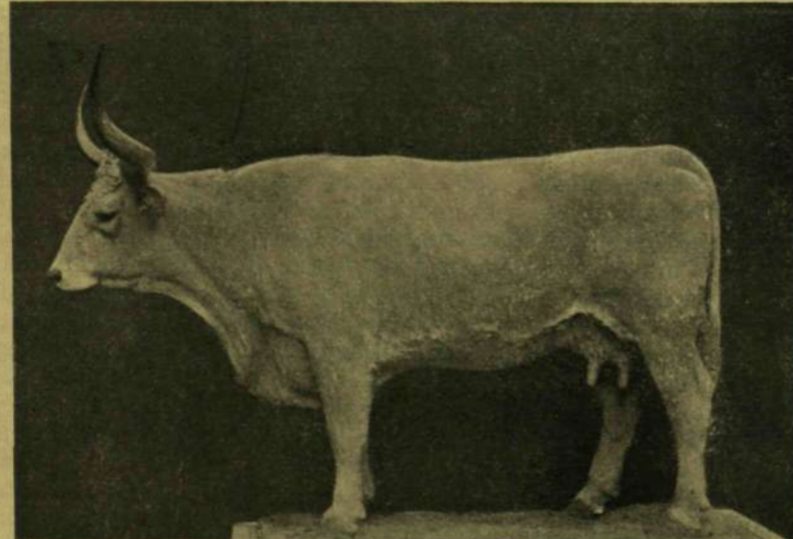
«Rátót», siementali bika Széll Kálmán rátóti tenészetéből.

«Ara», siementali tehén Széll Kálmán rátóti tenészetéből.

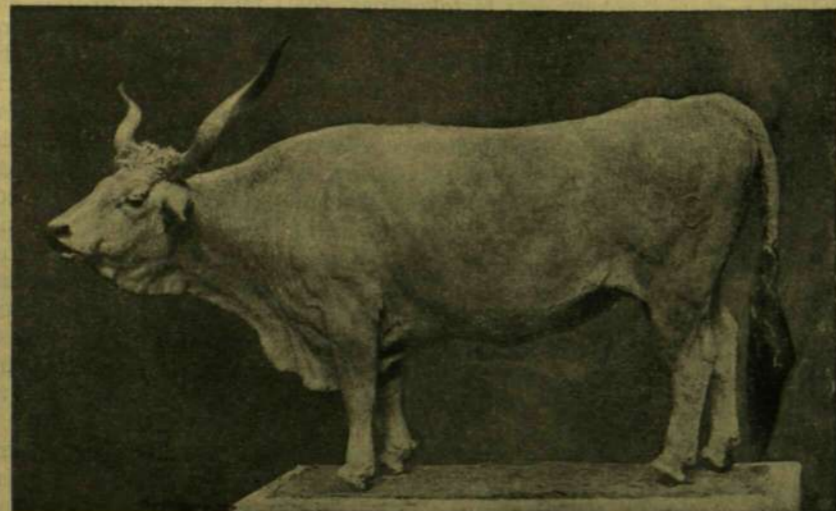
«Czitrom», magyar tehén Mezőhegyesről.

Erdélyi magyar tehén gróf Wass Béla mező-záhi uradalomból.

Montafoni tehén Miklós Ödön alacsai tenészetéből.

Magyar tehén Debreczen város, gulyájából.

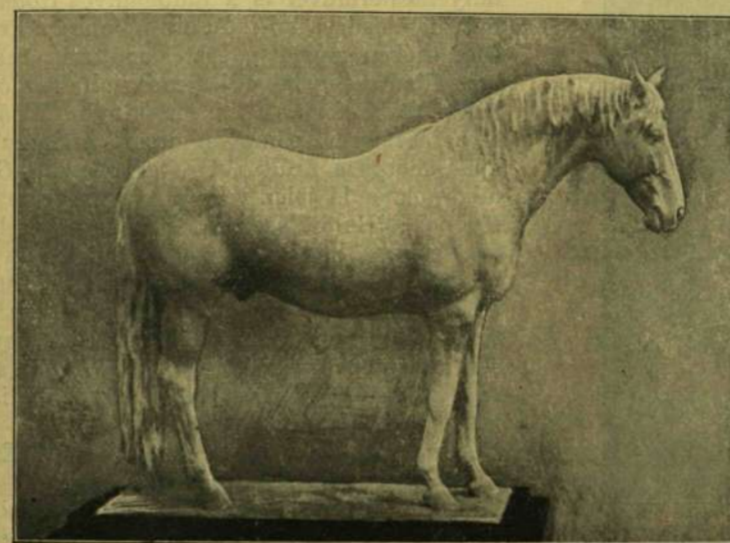
IFJABB VASTAGH GYÖRGY ÁLLATSZOBRAI A PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁSON. (Jelenleg a budapesti mezőgazdasági kiállításon láthatók.)

«Kara Mirza», arab kanca «Gozlan» esikóval a bábolnai ménesből.

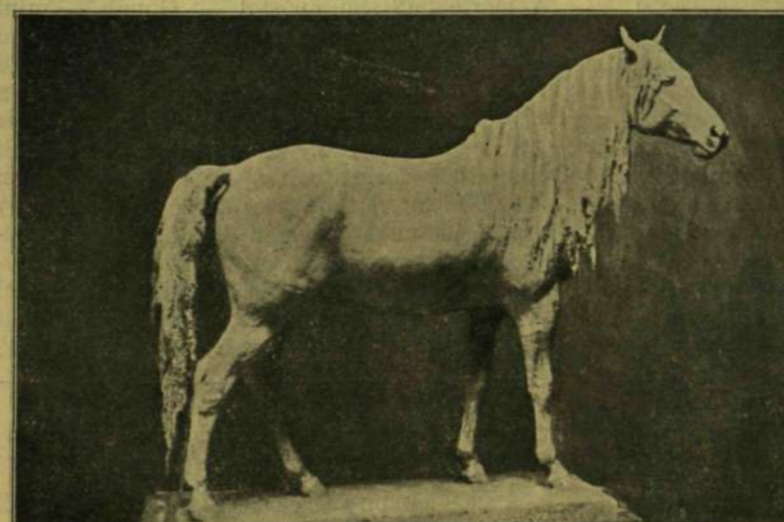
«XI. Gidran», törzsmén és kanca a mezőhegyesi ménesből.

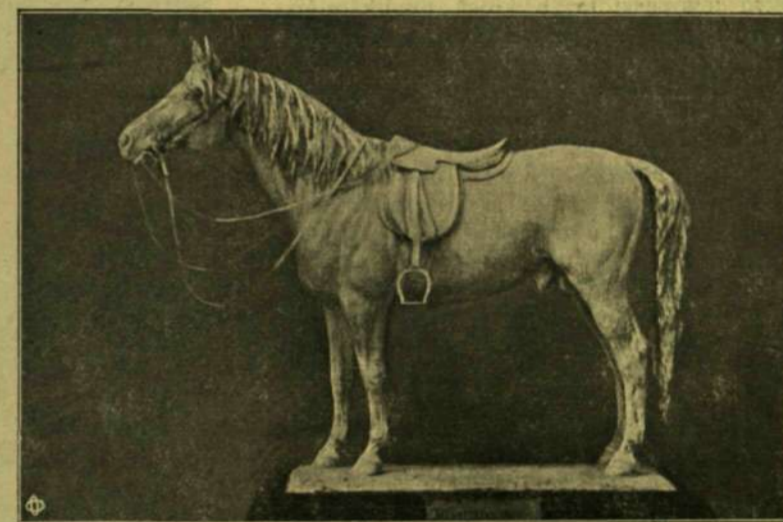
«Dunure», angol telivér mén Kisberről.

«Fenek», angol telivér mén a kisbéri állami ménesből.

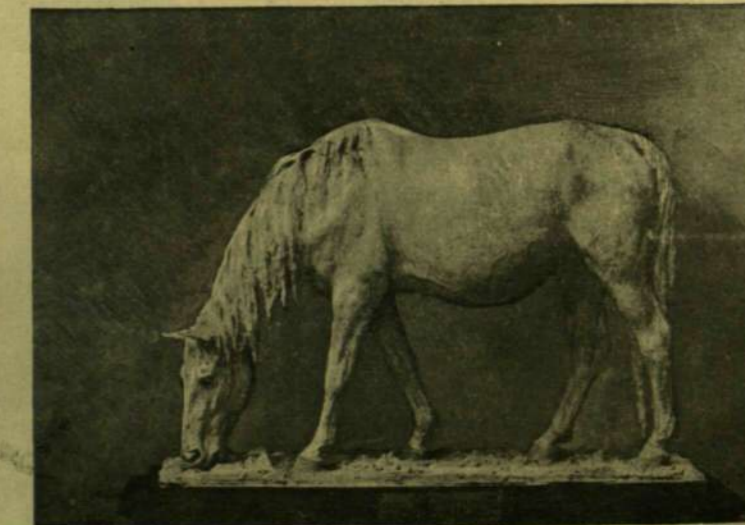
«Dsingisz khán», arab telivér mén a bábolnai állami ménesből.

«XXIX. Nonius», törzsmén a mezőhegyesi állami nagy Nonius-ménésből.

«Verneulle», angol félvér öreg anyakanca Kisberről.

«XIII. Nonius», anyakanca a mezőhegyesi nagy Nonius-ménésből.

IFJABB VASTAGH GYÖRGY ÁLLATSZOBRAI A PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁSON (Jelenleg a budapesti mezőgazdasági kiállításon láthatók.)

szert sok szórakozást is szerzett magának. «A beszéd, tornázás — így nyilatkozik egy helyt — a melnek tágitása, orvosság, lelki újjászületés, minden együtt. Kétszerte oly egészséges vagyok most, mint vállalatom kezdetén.»

Mindez lehetséges, de csak a szintén amerikai Howells helyesbítésével, a ki hozzátesszi, hogy «ha én minden este beszélhetnék és minden nap későn érkezém egy barátságos fogadásra, s ha előadás után rögtön eltűnhetnék, ez szép élet volna, de lehetetlen.» Mert valóban az ünnepelt szónokok és előadók legnagyobb veszedelme a gyomornak az ünnepeltetéssel járó túlterhelése. Tapasztalta ezt bizonyosan Mark Twain is, habár az ő higiénijára abban áll, hogy mindig dohányzik ugyan, mikor nem alszik, de aztán csak akkor eszik, mikor éhes, minélfogva megtörténik, hogy sokszor napokig nem vesz magához táplálékot.

A «Tamás bátya kunyhója» hírneves szerzőjének fivére, Henry Ward Beecher, a kit John Bright a legnagyobb angol egyházi szónoknak nevezett, szintén tartózkodott az evéstől predikációi előtt; csak két csésze jó kávét hajtott fel minden előadását megelőzőleg. Még a legnépszerűbb egyházi szónok, Spurgeon sem mérközhethet Henry Word Beecherrel abban a hatásban, melyet hallgatóira már pusztán megjelenésével tett. Ő is tartott Poddal Amerikában és Angliában vagy 1261 előadást. De meggazdagodni nem tudott belőle, mert ép oly könnyen adta ki a pénzt, mint a hogy szerzte. Hitközségének 3000 tagja valódi atyját és jöltevéjét tisztelte benne, a ki sokszor mentette ki őket zavarokból. Egyszer, mikor Poddal utazott, a kupéban mellényzsebébe nyúlva, egy borítékban 10,000 frtot talált, melyet egy gazdag vőlegény ajándékozott neki az esküvő után. Erről a pénzről egészen megfeledkezett. «Tekintsük úgy, mintha találtuk volna!» — kiáltott fel s New-Yorkba érve az egész összegben ajándékokat vásárolt barátainak. «Ostobaság volt, — jelentette ki később a vőlegény — nem kellett volna a pénzt odaadnom. Nem tudta, mit tegyen vele.»

Sokkal jobban értett a pénzzel való bánáshoz Talmage dr., a világnak talán leggazdagabb, de minden esetre hívek legnagyobb számával dícsérvő lelképásztora, a kinek predikációit minden héten 6000 amerikai folyóirat nyomtatja le. Hire akkora volt Angliában is, hogy midőn 1879-ben egy angol egyházi lap két sorban előre jelezte azt, hogy Talmage Angliába szándékozik jönni, ez elég volt arra, hogy Pond a következő postával egyszerre 500 meghívó levelet kapjon s még azután is minden nap jöttek meghívások. Pond óriási bevételre számított. A szerződés szerint Talmagenak minden előadásért 200 frt járt volna s azonkívül saját, valamint felesége és leánya útiköltségeinek fedezése. Úgyde Pond 3000 frtos ajánlatokat is kapott egy-egy előadásra, azonkívül szónokát további száz előadásra 500 frtjával a taeds-i keresztény ifjak egyesületének is tovább adhatta «albérlébe», a mely spekuláczió maga az egyesület főtitkára is nyert vagy 10,000 frtot.

Mikor Talmage megérkezett Angliába, akkora ünnepelést fogadták, hogy Delingtonban kifogták lovait kocsijából a jámbor hívek s úgy vontatták a templomhoz, hová vállakon vitték be, mely alkalommal valaki megragadta kabátja szárnyát s emléklül kiszakított belőle egy darabot.

A dícsőség azonban nem sokáig tartott; az üzlettársak hamar összekülönböztek, mert mikor Talmage látta, — írja Pond, — hogy mily nagyra becsülik, kijelentette, hogy annyi igazalom alatt kénytelen összeroskadni s a további körutat beszüntetni, ha csak 500 forintot nem fizetnek minden beszédeért. Pond ellenállt, de Talmage sem engedett. Végre kiegyeztek 400 frtban. Birminghamban és Manchesterben azonban a lelkesedés megint oly magas fokra hágott, hogy Talmage egyenesen életét látta veszélyeztetve, miért is 700 forintot követelt. Sok hazavona után végre ezúttal is beérte 500 forinttal. De ezzel aztán vége is volt a dolognak, mert ettől fogva Talmage népszerűsége ép oly gyorsan hanyatlott alá, mint a mily rohamosan emelkedett. Az ideálistának hitt férfi, a kinek tanításában az áhitat megszentelt óráit keresték, közönséges kufárnak lepleződött le, a ki élczes csevegésekkel traktálta hallgatóságát,

SZENT ISTVÁN MAGYAR KIRÁLY.

SZENT LÁSZLÓ MAGYAR KIRÁLY.

Magyar történeti emlékek a czenstochowai kolostorban.

Körútját 70 konferenciára kellett megrövidíteni, a melyek után zsebében 40,000 forinttal tért haza. De mi volt ez ahhoz képest, a mit a westminsteri apát, az ismert Deon Ferror keresett Amerikában, a kinek minden fölulvasását 2000 frttal fizették.

A nagy gondolkodó, R. W. Emerson is volt Poddnak kliense. Már mint 80 éves aggasztán szánta rá magát, hogy a bostoni South Church nevű unitárius templom fölsegelése céljából még egyszer nyilvános szónoklásra vállalkozzék. Az első percekben jól is ment a dolog, de aztán a rosakatag aggasztán gondolatai elkalandoztak, s leányukájának kellett előlépnie s figyelmeztetnie, hogy előadást tart. Bocsánatot kért s újra felvette themája fonálát, de csak megint belebonyolódott. Ekkor valaki fölkerete a gyűlést, hogy hagyják el csöndben a termet s köszönetét tolmácsolta Emersonnak a szép előadásért. Sokan könyek közt nyilvános. Ez volt a nagy böleselkedőnek utolsó nyilvános szereplése.

Az angol Matthew Arnoldal sem voltak valami kedvező tapasztalatai Poddnak. Bármilyen klasszikusok is — úgymond — essay-i, bármily mesterművei is a tudományos irodalomnak, de előadása kritikán aluli. Jobbján az előadói széken rengeteg iratsomos állt, melybe belepillantva, egyhangúlag morzsolta le mondókáját, közbe-közbe néha föltekintve. Első fölulvasását oly halk hangon mondta el, hogy csak a jai mozgása árulta el, hogy beszél. Grant tábornok, a ki jelen volt, meg is jegyezte feleségének: «Hallod asszony, megfizettük helyünket, hogy a brit országot lássuk. De ha nem hallhatjuk ordítani, menjünk inkább haza.» Utóljára rávéttek Bostonban, hogy vegyen lezékét az előadás művészetéből, csak hogy ez aztán még nevétségesebb tette. «Nagyon szépe lehetett a pénzre,» tette hozzá maliciozus sajnálkozással az emlékiró.

Annál nagyobb volt a sikere a költő Edwin Arnoldnak, az előbbi névrokonának. Ő száz szaváló-estélyből körülbelül 50,000 frtot söpört be s hallgatói el voltak ragadtatva. Egy más angol költő, Jan Moelsran is annyira meg tudta hódítani közönségét, hogy fölulvasásaihoz Bostonban 30,000 frt áru jegyet kapkodtak el előre. A mértékletességi apostol — Gough — mint egykori iszákos, megkapó módon tudta előadni egy alkoholista tapasztalatait. Ez 1861-től 1886-ig 3526 fölulvasást tartott, s egész életén át 9600 nyilvános gyűlésen beszélt kilenc millió hallgatóhoz. Tiszteletdíja esténként 500—1000 forint volt s élete utolsó évében 700,000 frtot vett be beszédei után. Igaz, hogy igazi igásmunkát végzett. Valahányszor a fölulvasásról hazament, csúromvizesre izzadt testét egy inasnak kellett ledörzsölni, mint valami versenypárját, s utána egy tányér tejet költött el kenyérral.

SZÉP ASSZONYOK GYÉMÁNTJAI.

A szép asszonyok ékszeres ládikái rendkívül érdekes ládikák. A ki megírta történetüket elejétől a végéig, az igazán meglepő dolgokról beszélhetne. Mindenkor nagy szerepet játszottak a politikában a drágaságok.

Baudrillard H. «A fényűzés története» című művének most megjelent kötetében sok beces anyag van erről főleg a XVII. és XVIII. századra vonatkozólag, a mikor a szép asszonyok nyakán ragyogó ékszer megbúvulta a királyokat és dalra lelkesítette a költőket. Akkor Franciaország állt az európai fényűzés élén. A túlzás az ékszerekben XIII. Lajos király alatt kezdődött. A nők olyan széles nyakékeket viseltek, hogy majdnem az egész mellet eltakarta. Ezekhez az ékszerekhez természetesen majdnem derékig kivágott ruhát viseltek, a melyből kilátszó vállfűző szélein drága gyöngyök és vagyont éró gyémántok pompáztak. Túlságosan hosszúak voltak a fulbevalók. Az órákat, mint most, az óvón viselték. XIV. Lajos francia királynak roppant tetszettek a fényes öltözetek és mikor egyszer a színházban az öltözetek között egy sem volt olyan, a min legalább is elsodálkozhatott volna, olyan gunyos megjegyzéseket tett, hogy a legközelebbi alkalommal már a legbámulatosabb fényűzés fogadta.

Lajos maga 1698-ban a persa követ tisztele-

tére adott ünnepén 12¹/₂ millió értékű gyémánttal szegélyezett aranyhímzésű ruhában jelent meg. Egy ízben megparancsolta Colbertnek, hogy számára egy különösen drága ékszeres szekrényt készíttessen és azt töltesse meg a legkülönfélébb ékszerekkel. Ezzel aztán a király szép kegyenczőit ajándékozta meg. Hogy az ékszerek legnagyobb részét Montespan asszony kapta, az mindenki előtt ismeretes volt. A király testvére két, gyémántokkal kirakott és smaragd-dal ékesített kehelyt adott neki; mindenike tiztíz ezer tallérba került. De Montespan asszony nemcsak a királytól, de még a királynétól és annak hölgyeitől is elvárta az ilyen fajta ajándékokat, a miket rendszeren meg is kapott. A király annyira ment, hogy kegyenczőnek bútorait, a melyekkel az Orion-kastélyt számára berendezte, drága ékszerekkel rakatta ki. De más hölgyek is dícselkedhettek ilyen ajándékokkal, a melyeket a király még a legszűkebb időben is pazarul szórt.

Spanyolországban sem volt ez másképen. II. Fülöp király hatalmas minisztere, Serma herceg, már sokkal régebben két kézzel fogadta mind azt, a mi drága szép és értékes. Nyakék, karperecz, gyöngy, vagy gyémánt egyre ment nála. Annyira sovárgott a drágaságok után. A spanyol nők ruhái telve voltak gyémántokkal; ruháikon tiz-tizenkét csokor is volt, valamennyi gyémántokból, rubintból, smaragdból és más drágakövekből. Egy-egy ilyen csokorhoz legalább húsz kő volt szükséges s így elképzelhető, mekkora értéket képviselt egy-egy ilyen ruha. Csipőig, sőt gyakran térdig éró fulbevalókat viseltek, úgy hogy méltán csodálhatjuk: miként bírták el ezt a terhet a gyöngye fülecskéik. Különbözt mindent, a mit szépek vélték, órákat, harangozkákat, természetesen drágakövekkel kirakva, a füleikre aggattak. Hajukban a sok tü feje valóságos entomológiai gyűjteményt képezett — drágakövekből.

XV. Lajos folytatta Franciaországban a pazarlasi rendszerét. Mint egykor Montespan, most Dubarry asszony volt a nagy ékszerfogyasztó. Dubarry szenvedélyéről a gyémántok iránti érdekes közlemények állanak rendelkezésünkre, hiszen csak nem régen is külön könyv jelent meg róla Párisban. Dubarry ékszereinek számlái 1768-tól 1774-ig hét millióra rugtak. Locennesi kastélyában egy 80,000 livresbe került pompás sèvres porcellán szekrényben tartá ékszereit. Később tartott ezt a kincset, midőn kitűdött, hogy volt ott 140 nagy gyémánt, 700 briliáns, 300 nagy gyöngy, három óriás rubin, két darab ritka smaragd, nyakékek, gyűrűk összesen valami tizenkettőfél millió livres értékben. De mondják, a kincs nagyobb volt, mielőtt Dubarry asszony hitelezőit ki nem elégitette belőle. A lopást saját szolgálai követték el, a kiket Londonban elfogtak és megtalálhatták náluk a ritka ékszereket. Dubarry lefejezését nagyon sokan a sansculottak kapzsiságának tulajdonítják.

Mária Antonia szenvedélye a gyémántok iránt oly ismeretes volt, hogy Dubarry 700,000 livres értékű nyakékkal merete megkínálni, ha megengedi neki, hogy ismét megjelenhessék az udvarnál. Mery 1776-ban írta Mária Teréziának: «Bár király ő fenségének különböző alkalmakkor 100,000 tallérnál nagyobb értékű gyémántokat adott a király és a királynénak amúgy is elegendője volt, mégis még egy karpereczet óhajtott, a melyért az ékszerész 1.600,000 frankot kért. Nem tiltakolt el a királyné előtt, hogy a jelenlegi viszonyok között az okosság e kiadás mellőzését kívánja, de a királyné nem tudott ellenállni.» Mária Terézia erre ezt válaszolta: «Ha alkalmam lesz e tárgyat érinteni, értésére fogom adni leányomnak, hogy én, a ki soha nem adtam ki életemben 2000 forintnál többet gyémántokért, abban a nézetben vagyok, hogy fejedelemnök, a kiknek amúgy is elég gyémántjaik vannak, soha se akarják azok számát szaporítani.»

A forradalom rövid időre kiszorította a gyémánt fényűzését. Az első császárság alatt azonban Jozefin császárné nagy kedvelője volt az ékszereknek. Madame de Remusat írja, hogy a császárné minden alkalommal új meg új ékszerekkel jelent meg a nyilvánosság előtt. Viktória angol királynőnek is nagyértékű gyémántjai voltak, köztük a híres Kohinor. II. Sándor császár nevének is ritka gyémánt-gyűjteménye maradt.

FRATER GYÖRGYÖT MEGÖLKI.

MAGYAR TÖRTÉNETI FESTMÉNY A CZENSTOCHOWAI KOLOSTORBAN.

A legszebb gyöngy Rotschild Alfonz báróné tulajdonában van jelenleg, a ki egy nyakékre évek óta gyűjti a legszebb és legnagyobb gyöngyöket. K.

A LÁTÁS MEGTANULÁSA.

A legérdekesebb és legmeghatóbb jelenségek közé tartozik az, midőn a vakon születettek, avagy legalább hosszú időn át vakaságban élők szerencsés műtét útján visszanyerik látóképességüket és látni tanulnak. A kisdetek öntudatlansága miatt nem vagyunk ledepek megállapítani, minő hatást tesz értelmükre a látás fokozatos megtanulása, itt azonban egészen nyomon kísérhető a szellemi élet fejlődésének nyilvánulása.

Teljesen vakon született emberek látóképességüket mindeddig igen ritka esetben nyerheték vissza; körülbelül 18 bizonyos esetről van tudomásunk s ezek közül hatan dr. Fialla Lajos, híres bukaresi szemorvosnak köszönhetik nagy szerencséjüket s így leginkább az ő tudósításaira kell támaszkodnunk, midőn a látás megtanulásáról akarunk szólni.

Az első szerencsés műtétet Fialla egy 17 éves vakon született, Despa Christea nevű parasztleányon végezte. Azelőtt a leány szellemileg elmaradottnak látszott s nem is volt nagyon ügyes, mert bár el tudott magában menni a falu kútjáig, félt a falusi gyermekektől, a kik csúfolták. A műtét után sokáig tartották sötétben, míg lassanként hozzászokott a világossághoz. Midőn már látott sem ismert meg a tárgyakat, míg meg nem tapogatta őket; nagyságról fogalma sem volt, sem a távolságról. Két egyenlő tárgyról soha sem tudta megmondani, melyik van közelebb, vagy távolabb, míg meg nem tapogatta őket. A színek közül legelőször tanulta megismerni a feketét és fehéret, aztán a pirosat és zöldet, a többiekre nézve igen sokáig állandóan zavarban volt. Sokáig szülőit is csak úgy tudta megkülönböztetni, ha arcukat megtapogatta. Midőn először meglátta anyját, göresösen ragaszkodott hozzá, mintha félné, hogy ismét eltűnik. Két hónappal a műtét után pápaszemot adott neki az orvos, de bár ezzel jobban látott, nem akarta viselni — hiúságból. Midőn a kórházból kiment, már könnyen mozgott a szemei s a leány mindent meglátott.

Később Fialla egy tiz éves, szintén vakon született leánynak adta vissza szemévilágát. A leánya nem látott semmit, de a világosságot és sötétséget meg tudta különböztetni, és tapintása oly finom volt, hogy ujjával megismerte a különböző pénzemekeket. Midőn látni kezdett, meglepetésében sokáig nem beszélt, de aztán látszott öröme. Legelőször saját kezét ismert föl, de más tárgyakat nem ismert meg első megtapintásra sem. Másnap már több tárgynak megmondta a nevét, még az óráit is felismerte, bár addig csak hallásból tudott felőle. Napról-

napra nagy figyelemmel nézte a különböző tárgyakat, könnyen felismerte a fehér, fekete és piros színeket, a zöldet nehezebben, a többire nézve ingadozott. A tükörben meglátva arcát, elpirult s kezével elsimitotta a haját homlokáról, jelölül, hogy hiúsága fölébredt.

Igen érdekes volt egy vakon született cigány gyógyulása, ki azelőtt muzsikálva kóborolt a falukba. 27 éves korában jutott Fialla kórházába, mivel egy kutya megharapta. Szellemileg fejlett volt. Midőn látni kezdett, csakhamar képes volt a kórházban mindentelé járkálni. Nagyon csodálkozott minden s bőbeszédű lett. Elmondta, hogy a csillagok úgy tűnnek fel előtte, mint apró mécsesek. Régi ismerőseit csak akkor ismerte fel, ha szavukat hallotta. Vakaságában egészen szabadon járt az utcákon és soha sem tévedt el; midőn azonban már látott, sok ideig gyámoltalan volt s mindig kérdezősködött az út irányáról.

Dr. Dufour is érdekes dolgokat beszél el egy általa kigyógyított 20 éves született vakról. Midőn ismét látott, egészen úgy viselte magát, mintha még vak volna, s ezért sokáig azt hitte, hogy a műtétet nem sikerült. Midőn az orvos megkérdezte, hogy látja-e az ő kezét, melyet ruhája felett mozgatót, azt felelte, hogy lát valami világot, de nem tudja, mi az, s nem is ismerte fel magyarázat után sem a mozdulatokat. Másnap órákat mutattak neki, erre is csak azt mondta, hogy valami világot lát, de nem tudta, hogy az kerek, bár karjával jól utánozta a kereket. Harmadnap megtapogatta az órákat, megmondta a nevét s hogy kerek. Megismerte a kék és sárga színt, de a tárgyakat tapogatók nélkül nem. Ötödnap már annyit tudott látás után is mondani egy gyűrűről, hogy kerek és sárga, de még ekkor is előrenyújtott kezekkel járt s mindent megtapogatót, mintha nem látta. De ha valami akadályt tettek elébe, meglátta és kitért előle. Később bemutatták a lausannei orvosegyesületben s több kísérletet tettek vele, melyeknek eredménye az volt, hogy látása elég éles, de nem képes észrevételeit megmagyarázni. Minden látás ugyanis szellemi munka, mely a tárgynak a szemre és a tapintás érzékére tett hatásából ered, de egybevételésen alapul.

Mindezen megfigyelések azt mutatják, hogy a vakon születetteknek nincs világos képzetük a külvilágról s hogy, mint minden más érzéknek, a szemnek is nagy gyakorlatra van szüksége, míg megtanul valósággal látni és a szerint cselekedni. Dr. Fialla még azt is észlelte, hogy az általa gyógyítottak nem egyformán tanulták meg a látást. Némelyek nem ismerték fel újból azt a tárgyat, melyet előző nap megfigyeltek; ismét hosszasan kellett reá nézniük s megtapogatók, hogy emlékezzenek, hogy már előbb látták. Nevezetes az is, hogy a legtöbb vak épen nem vélte valami nagy dolognak azt, hogy esetleg látni fog, mert nem ismervén a külvilágot, nem tartotta a látást nagyon fon-

tosnak, később azonban csodálatos módon igyekeztek mindig új és új dolgokat látni s nem győzték azokat eléggé tapogatni, hogy minden részlet jól bevesdődjék emlékezetükbe.

MAGYAR TÖRTÉNETI EMLÉKEK EGY OROSZ-ORSZÁGI KOLOSTORBAN.

Műemlékeink, magyar vonatkozású történeti ereklyéink a századok viharaiban nagyjából megsemmisültek vagy szétszóródtak a különféle országokba, a hol részben maig is elfeledve lappanganak.

Ilyenek voltak azok a magyar vonatkozású ereklyék is, melyek az oroszországi, czenstochowai kolostor falai között napjainkig fenmaradtak, de a melyeknek létezéséről itthon nem rég még tudomásuk sem volt.

Ezekről az érdekes magyar emlékekről ad számot az a díszes munka, melynek címe:

el. Akkor itthon és külföldön 381 rendháza volt a Pálosoknak. Ma utolsó maradványai az oroszországi ó-czenstochowai zárdában huzódnak meg; kincstáruk, ereklyéik gazdag és fényes multról tanúskodnak. Az ereklyék közt 28 olajfestmény magyar vonatkozású. A szent királyok, egyéb magyar szentek és boldogok képei mellett Fráter György és Izabella királyné képei is ott vannak. A könyvben sorra megtaláljuk ezeket, s Nyári avatott leírásban szól róluk. A párhuzamosan menő francia szöveg remélhetőleg felkelti a külföldi szakemberek figyelmét és érdeklődését is.

A klastromban és templomban levő képek közül néhányat bemutattunk, a könyv után a következő adatokkal:

Szent István király, életnagyságú álló alakban, fején piros béléstű koronával, jobbában kormánypálczával, baljában hosszú lovagkarddal van föltüntetve. **Szent László** király szintén életnagyságban. Arany koronája zöld béléstű.

EGYVELEG.

* Egy 110 tonnás ágyú egyszeri elsütéséhez 450 kiló lőpor kell, mincképp 3984 korona, a lővegő ára pedig 3120 korona, összesen tehát 7104 korona. Miután azonban a 110 tonnás ágyúból csak 93-szor lehet löni, az ágyú pedig 395 ezer koronába kerül, egy lövés ára mintegy 8160 korona.

* Középes számítás szerint a világon évenként 36 millió ember születik, s így perczenként hetven, másodperczenként pedig egy ember jön a világra.

* Legtöbb dohányt aránylag az egész világon Ausztria-Magyarország lakosai fogyasztanak. Ugyanis minden 100 emberre 136 kiló dohány jut.

* A legidősebb ember a földön Rodafsty Izaiak nevé moszkvai lakos ki 135 éves; a legidősb nő pedig Hollifield Anna Michigan-ban (Amerika) ki a mult februárban 117-ik születése napját ünnepelte.

* Előzőtt hatvan évvel Indiában csak 150 ezer gyermek járt iskolába. Most ezek száma már négy millióra növekedett.

MIHÁLKOVICS MELLSZOBRA.

A budapesti tudomány-egyetem orvosi karának egyik intézetének, a bonczetani új intézetnek kertjében szép ünnepeket szenteltek e hó 2-án dr. Miháلكovics Géának, a hírneves magyar orvostudósának, ki mint tanár, tudományos író és önálló kutató a külföldön is ismert és tiszteltette nevével. Mellszobrát állították föl, hogy az intézetben, melynek szaktudományában jeleskedett, láthatóan megörökítsék emlékezetét. A mellszobor Ligeti Miklós sikerült műve, bronzból készült.

A kegyeletos ünnepélyen a magyar tudományosság és közélet emberei nagy számmal gyűltek össze. Ott volt: *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter, *Chyzer* Kornél és *Molnár* Viktor miniszteri tanácsosok, *Szalay* Imre, a nemzeti múzeum igazgatója, *Szilgyi* Kálmán, az akadémia főtitkára, *Pauler* Gyula, az országos levéltár igazgatója, *Márkus* József főpolgármester, *Herman* Ottó, dr. *Kisfaludy* A. Béla, az egyetem, dr. *Nosway* Lajos, a műegyetem és dr. *Hutiray* Ferencz, az állatorvosi főiskola rektora, a dékánok és az orvosi kar tagjai, köztük *Korányi*

GÁRDONYI GÉZA 'BOR'-A.

Ősakis mostanában láthattam először Gárdonyi Géza darabját: 'A bor'-t, a melyet ő a könyve czimlapján 'falusi történet'-nek nevez. Joggal teheti. A *Szindarab* kifejezés magában rejti a színlegesség fogalmát is. Az ő művében nincsen semmi színleges; az a való életből merített tiszta igazság. Tehát történet. Hozzáteszem, hogy minden érző szívét magával ragadó történet. Szinpad hatás csattanós eszközeinek abban nincs nyoma; de még annak sincs, hogy ezéltatosan kellett volna kerülnie azokat. Poétalelkének mintegy életszükségű jelentkezett, hogy az igazsággal megegyező egyszerű keretben érvényesüljön az igazság. Hogy érvényesült is, az már az ő kiváló tehetségének az érdeme.

Micsoda gyönyörűség, követni ezt az egyszerű történetet, az ő hűség és minden ízében igaz

nyomon. A férfi szót tartott; visszanyerte lelkiéletének alaphangulatát: a higgadságot és zavartalanul éltek hét évig.

Ezen előzmények után kezdődik a Gárdonyi falusi története:

Búcsúra készül a falu. A boldog házaspárnak — Baracséknak — is vendégük került. Eljött a szomszéd helységből az asszonynak az édesanyja: Szunyogné s annak a fiatalabb lánya: Rozi, egy tizenhat-éves, szemre való, élénk eszű lány, s ép sürgés-forgás közt várják a család fejét: Mihály bácsit is, a ki egy háztartásban él özvegy testvérével Szunyognéval s a ki után ő rájuk néz a vagyon. A várva-várt vendég hamarosan meg is érkezik; de nem egyedül. Egész kíséret van vele — a falu előjárósága, élén a bíróval, — a mi azonban nem neki szól. Baracs gazda testvéröccse: a Matyi gyerek kiszabadult a börtönből s őt illeti a kíséret. A Matyi gyerek, egy tizennyolczéves rokonszenves suhancz, elvert egy legényt a kocsmában s ezért kellett neki ülnie; de mint jó maga-

SALAMON MAGYAR KIRÁLY.

SENT GELLÉRT CSANÁDI PÜSPÖK.

MAGYAR TÖRTÉNETI EMLÉKEK A CZENSTOCHOWAI KOLOSTORBAN.

* A czenstochowai Pálos-kolostor és magyar műemlékei. Irta dr. Nyári Sándor műegyetemi tanár, az országos képtár őre, ismert műkritikus. * A derék munka egyaránt fontos művelődési és műtörténeti szempontból. Nyári Sándor oroszországi útjában fölkereste a czenstochowai kolostort, mely az egyetlen magyar szerzetesrendnek, a Pálosoknak (Paulinusok) utolsó fenmaradt kolostora. Ebben a kolostorban sok minden emlékeztet, hogy magyar földről eredtek gyökerei. Régi időkben való képek a magyar szenteket mutatják, sőt magyar történeti eseményeket is. A könyv először is elmondja a magyar Pálosok történetét. Azoknak a remetéknek egyesüléséből támadtak, kiket 1215-ben Bertalan pécsi püspök a Pécs város szomszédságában levő Patacs hegyen épített kolostorba telepített. A szerzet külföldön is elterjedt, kolostorokat, rendházakat állapított. Hazánkban számos püspököt adott. II. József császár törölte

nyakán fodros gallér, vértés ruhája fölött szürke selyem palást. Baljában országalma, jobbában kormánypálca. **Szent Gellért** csanádi püspök, fehér Pálos-rendi kámszában, a mint megsebesítve összeomlik. Feje vérték s a vér végig folyik ruháján. Előtte a földön püspök süveg és pásztorbot. A háttérben három alak látható, a kik kövel dobálják. A távolban még házak tűnnek föl. — **Salamon** király, a kiról a legenda azt beszéli, hogy viszontagságos életét bűnbánatban, mint remete töltötte — térdelve, fehér kámszában van ábrázolva, ősz szakállal. Mögötte a fűben puszka, pajzs, korona, zászló, kard.

Egyik képen **Fráter György** (Martinuzzi) megöletése látható. Az ősz főpap az asztalnál áll templomi ruhában, s épen irni akar az asztalon, mikor gyilkosai megrohanják. Vele szemben, az asztal másik oldalán, egy férfi áll és kardjával a bibornok felé szúr. Mögötte három férfi, kik közül az egyik magasra emelt jobb kezében tartott törrel döf feléje, míg baljában egy papírlapot szorit. Ez falra festett kép.

A festményeken látszik, hogy az újabb századokban készültek. Történeti hűség nincs rajtuk.

* A legelső gőzgépet egy new-yersey-i (amerikai) bányában 1787 végén állították fel, a legelső mozdony pedig 1831-ben New-Castle-ban (Amerika) jött forgalomba. Jelenleg amerikában a különféle gőzgépek száma a harmadfél milliót meghaladja, ugyanott a vasutakon a mult évben 86,000 különféle szerkezetű mozdony közlekedett.

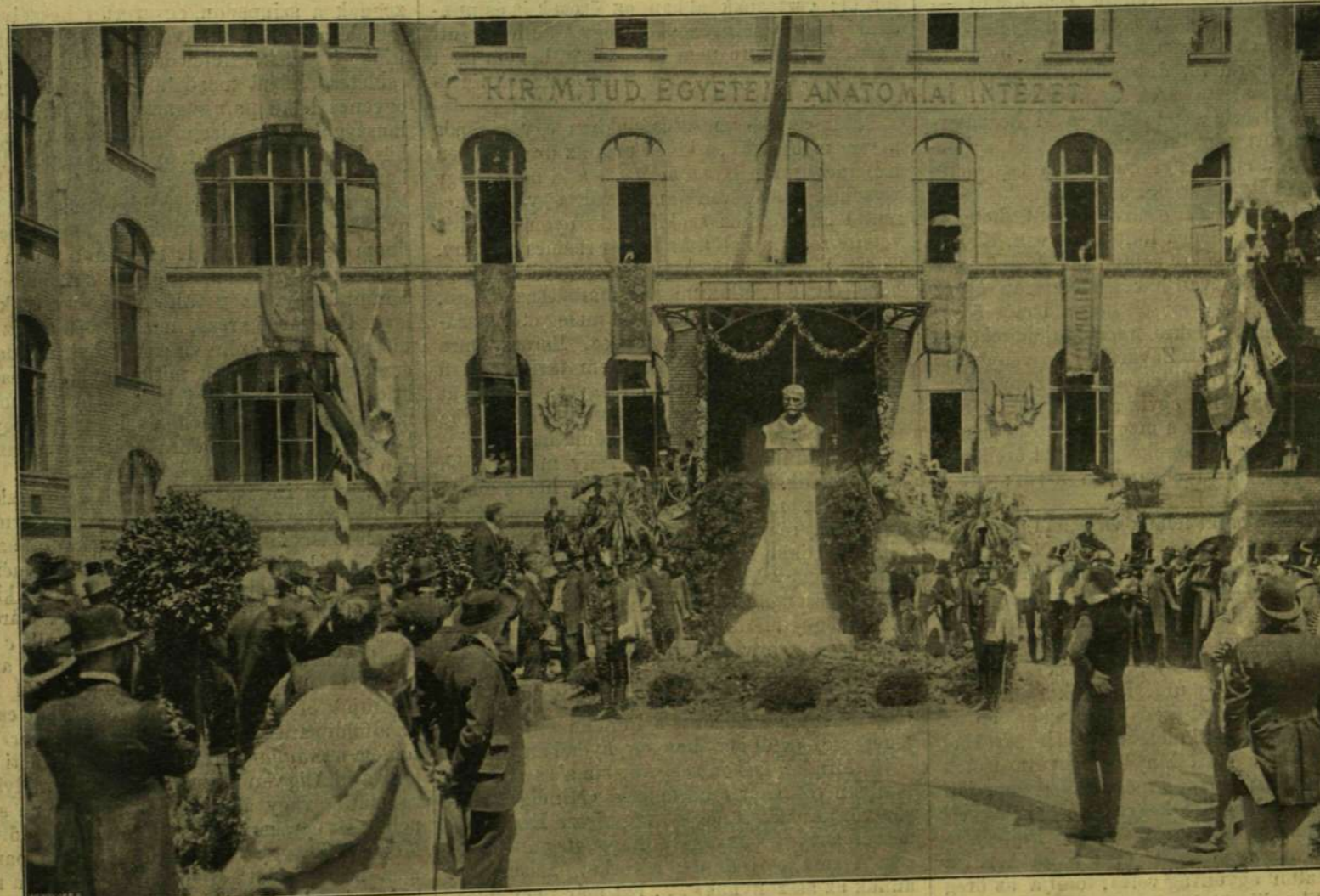
* London lakosságának száma 1891-ben 4 millió 228,000 volt, 1901 április 27-éig pedig 4,536,000-re emelkedett.

* A kínai császárné útra ezer darab öltözéket szokott magával vinni. A ruhák hatszáz nagy ládában vannak elcsomagolva, melyek szállítására 1200 kuli-t (teherhordó) használnak.

* Páris utcái a legújabb számlálás szerint 78 ezer fával vannak szegélyezve. Negyven méter széles utcákon kettős fasorok állnak.

* A spanyol katona ellátása nagyon gyaroló. Naponta kétszer egy-egy darab száraz fekete kenyeret, egy kis olajt, egy foghagymát és hat szivarkát kap.

* Boston kikötőjéből egy úszó szanatórium üdülő betegekkel naponta a tengerre indul. Minden beteg rendszerint csak egy napig maradhat a hajón, azonban a súlyos betegek teljes felgyógyulásukat a hajón várhatják be.

MIHÁLKOVICS GÉZA SZOBRÁNAK LELEPLEZÉSE.

Korvelli fényképe után.

Frigyes és **Than** Károly főrendiházi tagok, **Müller** Kálmán és **Högyes** Endre, miniszteri tanácsosok; a honvédorvosi kar küldöttségének tagjai, a törvényes orvostani intézet képviselői, stb. A család részéről megjelentek: Miháلكovics Géza özvegye Margit leányával, Miháلكovics Tivadar, kir. közjegyző, az elhunyt öccsége.

Az ünnep első része az intézet nagytermében folyt le. Dr. **Bókay** Árpád, orvoskari dékán, mint a szoborbizottság elnöke, megnyitó beszédében elmondta a szobor rövid történetét. Az egyetemi ifjúság pendítette meg az emlék fölállításának eszméjét s a terv kivételét előmozdította az orvosi fakultás. Az elnöki megnyitó után dr. **Lenhossék** Mihály, egyetemi tanár, a ki most Miháلكovics utódja, lelkes szavakban méltatta elődjének nagy érdemeit. Az ünnepi ülés után a közönség a szobor elé vonult. Ott **Navrátil** Dezső, az orvostanhallgatók önképző körének elnöke az egyetemi ifjúság kegyeletét tolmácsolta. Beszéde után leleplezték a szobrot, mely férfikora delén mutatja Miháلكovicsot. Rektori jelenvényeket visel, mert mint az egyetem rektora halt meg. A lepel lehullása után a szobor talapzatára koszorúkat tettek le: a kolozsvári egyetem nevében, az orvosi kör, az állatorvosi főiskola, a természet-tudományi társulat, az orvosi kaszinó, az orvostan-hallgatók küldöttsége. **Bókay** dékán köszönetet mondott a szobrásznak sikerült művéért, mire dr. **Thamhoff** Lajos tanár, az intézet igazgatója, gondozásába vette a szobrot s lelkes zárószavaival a szép ünnep véget ért.

tolmácsolóival. Annnyira egyértelműleg halad itt munkájában a művész az íróval, mintha csak nem is annak a lelkéből, hanem a magyából jönne ajkára a szó. Úgy mozog, jár-ke, tesz-vesz előttünk, mint a való életnek az az alakja, a ki ebbe vagy abba a bajba kerül s a ki aztán cselekszik a saját vérmérséke s lelke sugallatából kifolyólag.

Itt is bajba kerül egy derék házaspár: a föld népéből való, boldog egyetértésben élő emberek. A férfi dolgoz, talpig becsületes; az asszony takaros és tisztán tartja a háza táját. Egy kis hat éves fiú az életük, és szűkös körülményeik között is rendben a szénájuk. A férfi legénykorában szerette a bort, könnyen duhajja lett a szeszétől s vasárnapoként verekedések színhelyévé tette a kocsmát. Az asszony leánykorában lágy szívű volt; a legesekélyebb bánatol is könnyet sajtol a szeméből. megszerették egymást; hévvel, kölcsönösen. De nem akarták hozzáadni az érzékeny teremtet a garázda legényhez. A legény megfogadta, hogy borhoz nem nyúl soha többé, s egymáséi lettek ezen a

viseletűt kieresztették idő előtt. Ez okból éri az a tisztesség, hogy a bíró kíséri őt ünnepiesen haza, és különösen azért, mert hát nem 'böcsületbe vágó' dologért tették a sötétre. Ezt aztán a szájába is rágja Göre Gábor bíró uram az őt követő kíváncsiaknak, azzal a nyomatékos hozzáadással, hogy 'a ki pedig szemére hányna neki valamit, ő vele gyűlik meg a baja'. A lovagias ügy szabály szerint való 'megpöcsötülése' pedig kezdet ad a legénynek.

Göre Gábornak igaza van. Lényegében semmi különbség a modern párbaj s a Matyi gyerek esete között. Amott is megtörténik, hogy nyilvános dulakodás okából állnak ki segítők által rendezett újabb verekedésre a felek s a rendezők aztán írásilag bizonyítják, hogy a becsületnek 'elég van téve' s megpecsételi azt egy pár napi fogház. A Matyi gyereknél abban van némi különbség, hogy csak egy verekedéssel intézi el a dolgát, s hogy nem meghívott közönség előtt, nem elkészült nyugalommal, hanem a szenvedély fellobbanásának enyhítő körülményei közt számol le az ellenfelével, a miért fertály évi börtönrre ítélk s csakis kiszabadulása után jelenti ki segéde: Göre Gábor, a bíró, hogy 'nem szenvedett a böcsület'.

A Matyi gyerek hazakerülésének öröme

egy hordó bort hozott magával Mihály bácsi s azt a Baracsék udvarának árnyas fája alatt nyomban csapra is ütök. Az asztalhoz települ a bíró, Durbints sógor az esküdt, Mihály bácsi, a Matyi gyerek és fivére: a házi gazda. Megkezdődik a poharzás, egy pár faluvégi cigány ezineozogja a «csendes»-t, fogy az ital; csak a Baracs fiverek érik be száraz kocsintgatással. Tréfálkozva nógatják őket ivásra a vendégeik; különösen Imrét, a gazdát. De nem hajlítható, elmondja, hogy hét év óta nem érintette bor a száját, mert hát ő megfogadta azt a felesége kedvéért, hogy sohase nyúl a borhoz. Megtartotta, hát megtartja ma is. Tovább foly a fagatódzás és beleszólogat magá a család is. Először Mihály bácsi, aztán az anyós: «Ugyan már miér nem inná» a Matyi kiszabadulása öröme! s végül szelid, kérlelő hangján, ismételtelen is oda szól hozzá Juli, a felesége: «Imre, az én kedvemé» Ez az «én kedvemé» eldönti a kérdést és természetes, hogy a hét év óta italtól elszakított ember hamarosan megkábult s végleg elázik. Így is történt. A vendégeket már hazarebentette a bíró felesége lármacsapással, s Baracs Imre még mindig követelte családjától — magára maradtan is — a bort, a melyet eltettek előle. Azok ellenkeztek; a cigány húzta, ő meg házsártos, durva, duhaj lett. Nem engedtek neki. Elvesztette esztét, befutott a lakásba, tört-zúzott, elverte a feleségét, a ki hozzátartozóival együtt rémülten menekült el a házból az alatt, a míg Matyi dulakodva tepergette ki dühöngő bátyja kezéből a botot.

Másnap Baracs Imre arra ébredt, hogy a feleségének, gyerekeinek hült helye van. Elmúlt öt hét s visszatérésükre semmi jel. A dolognak skatitás színeze van s két felvonáson át az lesz a kérdés, hogy mi út hozza ismét össze ezt a két embert, a kire nézve tulajdonképen véve pokol a különlet. Zavartalan egyéttérten alapuló hét évi szeretet elvágására nem ok az esetük. Most is el-hal egyik a másiknak a boldogságáért. Csak hogy a magyar paraszt nemes büszkeséggel vegyes konoksága lüktet ereikben. Melyikük nyújtja ki elsőnek a kezét: ott a bökkenő.

Hogy is áll a saját lelkük világából itélve, a dolguk?

Az asszony nem azzal a szándékkal került vissza Mihály bácsi házába, az anyjához, hogy végleg otthagya az urát, hanem halálra rémülten menekült annak pusztító keze elől, övével együtt. És kizártak tartja, hogy bocsánatkérőleg érte ne jönné az ura. Múlnak napok. Az ura nem jön. Lázongó érzés veszi magát be az ő sértett, gyöngéd lelkületébe, a mit üszökkel szít az anyja, a Rozi lányával együtt. Hetek mulnak várakozás közt, s még mindig nem jön érte az ura. «Megvert kegyetlenül; neki kell bocsánatot kérni embertelenségeért» hajtogatja izgatottan az anyja előt. «Ha balta kerül a kezébe, bizony agyonvág vele», tódítja az öreg asszony. Elműlik öt hét a nélkül, hogy csak a fülét is billentene az Imre. «Hát jó! — elhozatam a holmimat», kiált föl véglkeseredésben az asszony. Természetesen azzal a hátsó gondlattal, hogy «úgy sem engedi».

A számítás nem üt be. Az Imre engedi. A holmiért elmegy Mihály bácsi a Rozi leánnyal és kocsira raknak mindent. Az Imre szó nélkül engedi, s odadobja azt is, a miért nem jöttek: a jegygyűrűjét. Ezzel a ráadásal hajtagnak aztán vissza «Isten hírével» Mihály-bácsik; a kipusztított Baracs Imre meg így gondolkozik: «Hét évig nem bántottam soha, hanem úgy szerettem, hogy a szemem fénye volt. Ok-é az a mi történt, hogy megszegje Isten előtt tett esküjét? Elhagyott, elvitte a gyerekeimet. Kallódik mindenem s újjal mutatnak rám az emberek. Nem rajtam volt a sor, hogy haza hijam. Neki mellettem a helye».

A holmi hazahuzolása s viszonzásúla a gyűrű-visszadobás élére állította a dolgot. Nyilvánvaló a szakítás még a falu népe előtt is, mert hát Göre Gábor bíró uram hivatalos közbenjöttével történt a holmi elvitele. És most máraz Imre oldalán van osztatlanul a rokonszenv. Eddig mind a kettőnek igaza volt. A sértett félnek is, a mikor bocsánatkérésre várt; és annak is, a ki a saját életvilágából merítve, úgy okosodik, hogy «más is megveri a feleségét, még se hagyja ott». A czók-mók elvitételével az asszony lett a hűtlen elhagyó.

A végfelvonás megmutatja, hogy nem terheli az ő galambtisza lelkét e részben semmi se. Csakis a próba hagyta cserbe őt. A Juli így gondolkodott: «Elkűdök a holmimért. Az Imre megdühödik, elgyűn, összeszid, talán meg is ver, s azon a nyomon majd megbékülünk.» A fő kérdés azon fordult meg, hogy «elgyűjön az Imre.» Nem jött el; a holmi hazakerült; a Juli meg a kétségbeesés megtörtje lett; a mi most már megfordítja övének a hangulatát is. A kérelhetlenség az eszmélkedésnek ad helyet, s Mihály bácsi Szunyognéval együtt lassanként arra osodik, hogy tulajdonképen véve nem is az Imre a hibás, hanem «a bor». Azután jön a kölcsönös szemrehányás, hogy hát melyikük is vitte őt bele. Egyik a másikra tojja a hibát, belül azonban mind a hárman érzik, hogy abban bizony mindegyiküknek része van. A Juli szerencsétlen; nem tud megenni az ura nélkül s ők azok, a kik elvágják a kibékülés fonálát a holmi hazahozatalával. E fölött tépelődnek, egyik a másikra vetve, midőn egyszerre csak a házuk előtt látják elhaladni Imrét, a ki párszor föl-alá járva, egy kórakásra lepihen, közvetlen a házuk előtt. A Juli örömrivalgásban tör ki; osztoznak abban az öregek is és mindenki meg van győződve, hogy a Juliért gyítt az ura. Az Imre nem érte gyítt, hanem mert azt hallotta, hogy a fia beteg. De annak története van.

Lakik az ő szomszédságukban egy kikapós helyre-menyecske, a kinek még az ura életében a Baracs Imrén járt a szeme, s a ki most, hogy a szomszédság révén tanuja volt a gyűrű jelenettel kapcsolatos skatitásnak, nyomban ki is vetette reája a hálót. Az Eszter szemes asszony. Tudja, hogyan kell. A jóságos részvét hangján közeledik a szótlán magára maradthoz. Tudta, hogy hetek óta nem érintette meleg étel a száját. Azzal csalogatja magához. Baracs Imre szabadkodik; a menyecske nem tágít; a férfi hajthatatlan; Eszter gondol egyet: ő ugrik át a kerítésen a párolgó sült libamájjal és sebtibe melléje telepszik. Imre jó indulatnak veszi s enged a kínálásnak; az asszony meg tovább mesterkedik. Kacsintgat, mosolyog, hozzá simúl és kelletti magát. A férfi közönyösen elfordul, töm, rágyújt s egykedvűen szivogatja a pipáját. Újjab fogás következik: «Tán már terhére is vagyok?» «Maradhatsz», a felelet, a mire végre nem kap az Eszter s igazi természet megnyilatkozik: «Nem szeretted kendet az a czudar asszony, hogy el tudta hagyni. Aztán szép se vót. Csűf vót annak a szája, az orra, a szeme; krárogott még a torka is.» Imrét fokonyként elhagyja a közöny s minden egyes megjegyzésre, emel-ebb hangon nyomban visszaszól. «Minden ízében szép vót biz a'; s a hangja is olyan vót, akár a hárfadál.» «Mindig a tükrön vót annak szeme, — vág vissza Eszter, — a gyereket is elhanyagóta. Nagybeteg az a gyerek. A rozsz eszi annak a torkát. Másan járt annak az asszonynak»... Ezt már nem fejezhette be az Eszter. Kiverte őt az udvarából Baracs Imre, a libamájás tányérját is utána hajtva.

Ettől az Esztertől tudta meg, hogy a fia beteg s ezen, a nyomon ül ő most várakozólag a kórakoson a Mihály bácsiké háza előtt. Következik a végjelent. A kibékülés. De az nehezen megy; pedig ugyancsak égeti annak a vágya, odabent, a Julit, s ugyancsak rajta vannak a hoztártatózói is. A legszebb jelenetek egyike, a hogy a Nemzeti Színház művészei érvényesítik azt. Bent a pitvarban tanakodnak, hogy ki menjen ki, behívni az Imrét. Egymást nógatják; mindenki húzódozik; bár egyforma hévvel szeretnék az eredményt. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen szologat oda, rövid, elharapott szavakkal, de nem megy semmire. «Nem gyűn be», tudatja kurtán amazokkal. A Julinak majd megreped a szive, s nagynehezen ráveszik az öreget, hogy annak rendi-módja szerint menjen ki hozzá az utcára. Úgy tán majd enged az Imre. Az Imre kijelenti, hogy nem hozzájuk gyítt, hanem a beteg fiát szeretné látni. Kiderül öröme, hogy a beteg fiát szeretné látni. A Julit küldik. Az fél. Végre aztán részánja magát Mihály bácsi, a családfő. Először csak úgy a kerítésen

Eberle voltak mesterei. Innen Párisba utazott a fiatal művész, hogy tanulmányait kiélessítse, majd pedig visszatérve a hazába, a földművelési minisztertől mindjárt megbízatást nyert, hogy az ezredévi kiállításra készítse el az állami ménesbirtokokon nevelt kiválóbb állatpéldányok szobrait. S hogy mily sikerrel felelt meg a művész eme nem könnyű feladatnak, mutatja az, hogy ezért a kiállítási nagy érmet megnyerte. A párisi világkiállításra — mint említettük — ismét megbízta a földművelési miniszter a művészt 50 újabb állatszobor mintázásával, mely műveit a nagy nemzetközi versenyben aranyérmert nyert. E szobrok másolatait több idegen állam is megszerezte, gazdasági múzeumai, vagy tanintézetek számára.

Szép munkája ifj. Vastagh Györgynek a «tevehajtsár»-is, melyet 1896-ban mintázott. E művét, — melyet a Károlyi-díjat is megnyerte, — Ő Felsege a király vásárolta meg.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Keleválából. «A Lemminkäinen-ründök», fordította, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Vikár Béla. A finnek nagy nemzeti eposzáinak fordításával többben próbálkoztak már irodalmunkban, köztük elhunyt jeles tudósunk, Barna Ferdinánd, a ki az egész eposzt lefordította. Ez a régebbi fordítás azonban nehezen hozzáférhető s részben már el is avult. Vikár Béla, a ki nagy buzgalommal és sikerrel foglalkozik a finn s a többi rokon népek nyelvvel s a komoly tudós és a tehetséges költő tulajdonságait egyesíti magában, igazi hivatottsággal fogott bele a «Kalevala» új fordításába, melyből ezúttal öt *rindöt* (éneket) adott ki. Lemmikki fiának, Lemminkäinen-nek kalandjai vannak e részben elmondva; naiv, esodálatos események, melyekben nagy szerepet játszanak a szellemek, alvilági lények, varázslatok, az ősi finn vallási hitnek érdekes adatait tárva elénk. Vikár nagy sikerrel küzdött le a nehézségeket, melyeket az eredetnek versmértéke és sajátos hangja támasztott; igen ügyesen használja fel a magyar népvallás adalékait, tájszavait a fordítás jellemzettségének emelésére. A fordításhoz, mely mint a «Magyar könyvtár»-című vállalat egyik füzeté jelent meg (ára 30 fill.), tanulságos bevezetést és bő magyarázó jegyzeteket fűzött, melyek nagy mértékben megkönnyítik a mű élvezetét és megértését. A következőkben azt a részletet közöljük mutatványul, melyben Lemminkäinen anyja fiát keresi, a kit gonosz szellemek beleoltak a tóba. Érdekes e részletben az anyai szeretet gyöngéd rajza, mely sok vonásában rokonságot mutat a magyar népköltéssel:

Keresi a bolygót anyja,
Elvesztettjét sirtozza,
Fut mint farkas hegyvölgyeken
Jár mint maczkó rengetegen,
Vizeken mint vidra átkel,
Halmokon mint hangya jár-kel,
Mint a sűn szigetek szélén,
Mint a nyúl tavak szegélyén;
Féltelődik nagy köveket,
Visszafordít fátöveket,
Rözsét eltől útmellékre,
Tuskókat bárról lép le.*

Csak keresi a bolygót,
Csak keresi, nem találja;
Fiát kér minden fától,
Elvesztettjét sirdogálja;
Szól a fa, fenő sóhajtoz,
Bölcse a tölgy fölfeleli:
«Van magammal gondom bőven,
Még fiaddal is vesződjem,
Fogtak úgyis bajra sokra,
Szántak oly nehéz napokra,
Ólfaék hogy össetörjék,
Hasábnak szeletelődjék,
Csűrűfának esenevélődjék,
Írtásfának földre dőljék.»
Cak keresi a bolygót,
Csak keresi, nem találja;
Útascka elejbe áll,
Lehajol az útasckára:
«Oh útascka, isten adta,
Nem láttad-e magzatomat,
En aranyos almáskámát,
Ezüstből való botomat?»

* Mindent megmozdít, a hol fiát véli lappangani: az útjába kerülő tuskókat simára tapossa, hogy bűrtől (hid-lást) lehetne csinálni belőlük.

K. Gerő Lina mint Estser.

Gyenes mint Baracs Imre.

GÁRDONYI GÉZA «BOR» CÍMŰ SZÍNŰVÉBŐL.
Mártony fényképe.

Bölcse az út fölfeleli,
Ő szavát im így emeli:
«Van magammal gondom bőven,
Még fiaddal is vesződjem,
Fogtak úgyis bajra sokra,
Szántak oly nehéz napokra,
Minden kutya rajtam futkos,
Minden lovas rajtam rugdos,
Komény patkó rajtam dobog,
Sarkaival rajtam robog.»
Csak keresi a bolygót,
Csak keresi, nem találja;
Holdacska elejbe áll,
Lehajol a holdacsckára:
«Szép holdacska, isten adta,
Nem láttad-e magzatomat,

En aranyos almáskámát,
Ezüstből való botomat?»

Az a hold, az Isten adta
Ő szavát im bölcse szájába:
«Van magamért gondom bőven,
Még fiaddal is vesződjem,
Fogtak úgyis bajra sokra,
Szántak oly nehéz napokra,
Járni éjente magamban,
Sütkérezni, hogyha fagy van,
Telet végigvirrasztani,
Nyár idejét mulasztani.»

Csak keresi a bolygót,
Csak keresi, nem találja;
Napocska elejbe áll,
Lehajol a napocsckára:
«Oh napocska, isten adta,
Nem láttad-e magzatomat,
En aranyos almáskámát,
Ezüstből való botomat?»
Tud valamit ám az égi,
A napocska ime véli:
«Már szegénynek szíved gyöngyét
Elvesztették, belelőtek
Tuoni-jóba,* feketébe,
Ment a zúgóban zörögve,
Folyó sodrában esőrgöve
Óda Tuoni térségire,
Manalának mélységire.»

Utirajzok. Képek Boszniából, Horvátországból és Dalmáciából; írta dr. Solymossy Sándor. Élénk megfigyelésű és komoly gondolkodású író ismerünk meg e könyvből. A vidékek, melyeket bejár, meg lehetőséget ismertek, de azért ő mindig tud újat és érdekeset mondani róluk. A természetet a szépségek iránt fogékony szemmel nézi s benyomásait könyved, érdekes képekben tudja közölni. Leírásai soha sem fárasztók, hosszadalmasak, mindig megérzik rajtuk a közvetlenség. Érdeklődése első sorban az emberek felé fordul. Egy-egy jellemzetes alakot, melylyel útja közben találkozott, ügyesen tud megrajzolni, olykor szelid gúnynyal, olykor a drámai hatások iránti érzékkel. Az úti képek közé beleszővődik néha egy-egy kaland elbeszélése is; az ilyen epizód-szerű elbeszélések sokszor valószínűsége novellaként szélesednek, melyek, mint a «Bosnyák becsület», vagy a «Három szál virág» címűek jelentékeny novellisztikus tehetséget árulnak el. Fordulatos előadás, gondos, magyaros stílus élvezetes olvasmányt tesz a könyvet, mely külsőleg is szép kiállításban jelent meg, *Udvarny Géza* csinos illusztrációival. Ára díszes vászonkötésben 5 korona 20 fillér.

Ázsia sivatagjain keresztül. Irta Hedin Sven. Átdolgozta dr. Thirring Gusztáv. A magyar földrajzi társaság felügyelete alatt a Lampel (Wodianer) könyvkereskedés kiadásában új vállalat indult meg: A Magyar Földrajzi Társaság *Könyvtára* című, a mely Lőczy Lajos szerkesztésében arra törekszik, hogy a földrajzi tudomány közérdekű irodalmi termékeit illusztrált és mégis olcsó kiadásban tegye hozzáférhetővé az érdeklődő magyar közönségnek. A vállalat Hedin Sven: «Ázsia sivatagjain keresztül» című érdekes könyvének átdolgozásával indult meg, a mely egyelőre kéthetenként egy-egy kétíves illusztrált füzetben jelenik meg. Egy-egy füzet ára 60 fillér.

Filléres könyvtár. Az e című ifjúsági vállalatból, melyet Pósa Lajos szerkeszt és Singer és Wolfner könyvkereskedése ad ki, újabban 14 kötet jelent meg, köztük a vállalatnak immár századik kötetkéje: Petőfi költeményei az ifjúság számára kiadva. A többi kötetekben Sebők Zsigmond, Gaál Mózes, Tábori Róbert, Tutsek Anna s mások elbeszélései, meséi foglaltak. A vállalat az ifjúságnak szórakoztató és hasznos olvasmányokat kíván nyújtani. Egy-egy kemény kötésű szám ára 50 fillér, a kettős köteteké egy korona.

A «Fiatal leányok színműtára» című vállalatból, melyet a Singer és Wolfner-féle könyvkereskedés ad ki, megjelent tizenegy füzet, melyek mind egyike műkedvelők, különösen fiatal leányok által való előadásra alkalmas kisebb-nagyobb színdarabokat tartalmaz. Van köztük *Herceg Ferencz* címmel egy színmű egy felvonásban, a «A tolvaj» címmel, *Murai Károlytól, Móra Istvántól, Barta Iréntől* két-két darab, *Tábori Róbertől, Lengyel Laurától, Gaál Mózesnél, Radnay Rózáttól* egy-egy. Minden füzet ára 60 fillér. Az ugyanez év kiadásában megjelenő *Adorján Sándortól* szerkesztett «*Műkedvelők színműtára*» című vállalatból megjelent a 24. füzet: *Farkas Imre* verses vígjátéka egy felvonásban: «A szerelem tudománya.» Ára szintén 60 fillér.

* Tuoni-jó: az össetétől utóérse (jó) régi magyar nyelvhasználat szerint = folyó.

Magyar Színház. Néhány nappal ezelőtt a népszínházban nem tett valami nagyobb hatást egy operette, mely pedig sok sikerű szerzők műve. A zenét hozzá *Audran* írta, a szöveget *Ordenneau*. Ugyanezen szerzők «*Az ikrek*» operettje pár nap múlva már kellemesen szórakoztatta a színházi idő végén a Magyar Színház közönségét. A zenében kellemes, a szövegben mulatságos «*Az ikrek*», s alkalmasint a nyár után való időszakban is sokáig élvezi még a külvárosi színház közönsége.

Gaudichard korcsáros lányai, Cecil és Klára, a kik kettős szülöttek, nagyon hasonlítanak egymáshoz, de különbözők természetűek. Cecil szelíd, Klára akár a sátán. Klostomban nevelkednek s két katonatiszt jegyesei. Klára megszökök a nevelőintézetből és imádójával, Gontran hadnaggyal álarozos bálon mulat. Cecil, a kinek szintén katonatiszt a mátkája, utána siet, hogy megoltalmazza. Maga is bajba kerül, mert a végégye szintén ott van a bálon és megbotránkozik, hogy menyasszonyát itt találja, mert nem tudja, hogy Gaudichard papának két lánya van. Az apja megparancsolta neki, hogy egyetlen lányos apát válaszon apósul s az öreg Gaudichard, hogy a jó kérést el ne szalaszsa, eltagadta a másik leányát. Az ikrek létezése végül mégis kiderül s kettős házasság fejezi be a Gaudichard-leányok pályafutását. Ez a történet sok ügyességgel bonyolódik és mulatást a színpadon. A zene kedvesen szól hozzá. Az előadásban *Szojyer* Iónának nagyon hálás szerepe volt. Az iker leányokat ő játszotta gyors átváltozásokkal és különböző alakítással. Játékáért virágot is sokat kapott a tapsok mellé. A többi szereplők is díszeset érdemelnek.

A szegedi színmű-pályázat. Szeged városa tudvalevőleg 2000 koronát tűzött ki polgári színműre, a melyre 91 pályamunka érkezett. A bírálók remélik, hogy az őszkor ítélnék.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia június 3-iki ülésén *Theureux* Emil elnököt s két felolvasást volt *Szilády* Aron a régi magyar irodalom néhány maradványát mutatta be «A régi magyar költők tára» nem sokára megjelenő VII-ik kötetéből. Felolvasta *Bornemissa Péter* eddig ismeretlen költeményét Magyarország romlásáról, melynek a versoraival ezzel a felseghajtással végződnek: «Valljon s mikor lézön jó Budán lakásom!» Ezután *Pesti Györgynek* «A halálról való emlékeztető ének» című versét ismertette. Hogy a verset *Pesti György* írta, a versejek kezdő betűi mondják. Nevét ez az egy ének tartotta fenn, a mely egy nyomtatott s két írott szövegben maradt ránk. Ennek tárgya s a tárgy felfogása arról tanuszkodik, hogy ismerte a korabeli európai irodalmat. *Gyomlay Gyula* tartotta a második felolvasást. «A görög-igeidők stoikus megnevezéseinek magyarázata Stéphanusnál» címmel. Az előadás csak részletet teszi a görög és latin igeidők használatára vonatkozó nagyobb munkának, mely kivált az igeidők hagyományos elnevezéseinek történetét és fejlődését tárgyalja. Mind a két felolvasás nagy figyelemben részesült.

MI UJSÁG?

Irodalmi ünnep Nagy-Károlyban. A nagy-károlyi Kölcsey-egyesület e hó 2-ikén tartotta közgyűlését, s ennek végzetével felavatták a piarista rendház falába *Révai Miklós* és *Erdődi Imre* emlékére illesztett emléktáblát. Ezek egykor a nagy-károlyi rendház lakói voltak s ezt örökölték meg a Kölcsey-egyesület a következő szövegű emléktáblával: «*Révai Miklósnak, nemzeti nyelvünk nagy újjáalkotójának és Erdődi Imrénak, a branyiszköi hősnek, kik e ház lakói voltak, emlékeztükre létesítette ezen táblát a Kölcsey-egyesület 1901. június 2.*»

Az ünnepen *Baudisz* Jenő megyei h. árvaszéki elnök emlékeztetőt mondott. *Bornemissa Géza* megyei árvaszéki ülnök *Szabados* Ede gimnáziumi tanár alkalmi ódáját szavalta el. Az emléktáblára *Palczér* házfőnök a rendfőnök megbízásából a magyarországi piarista-rend nevében, *Ilam József* nagy-károlyi gimnáziumi igazgató a nagy-károlyi piarista-rendház nevében koszorúkat tettek le. Ünnep után *Palczér* Ernő piarista házfőnök 40 területű ebédet adott.

Az Erzsébet-rend. A néhai királyné emlékére alapított Erzsébet-rend nagy keretjével tündette ki Ő Felsege, a király: *Alice* tóskánai nagyhercegnőt, *Leabella* és *Klotild* főhercegnőket.

Munkácsy emlékezte. A Képzőművészeti Társulat a nagy festő halála után azonnal megindította a gyűjtést az állítandó szoborra. Eddig 30,000 korona gyűlt össze. A Képzőművészeti Társulat most hazafias bízalommal kéri a magyar közönséget: adakoz-

Baracs Matyi (Rózsahegy) és Szunyog Rozi (Ligeti Juliska).

GÁRDONYI GÉZA «BOR» CÍMŰ SZÍNŰVÉBŐL. — Stralaky fényképe.

zék a nagy művész szobra javára. Az adományok a «Műcsarnok» szerkesztőségéhez küldendők. — *Aradon* úgy akarnak hódolni a művész emlékének, hogy az iskola-épületet, melybe *Munkácsy* járt, emléktáblával jelölik meg s a templom-utazat *Munkácsy*-utczának nevezik el.

Nagy ajándék a siketnémáknak. A *váci siketnémák intézete* nem régiben országra szóló mozgalmat indított a végből, hogy a vidék nagyobb városai iskolát építsenek a siketnémák számára. Ennek a mozgalomnak máris egy váratlan nagy sikere van: gróf *Andrássy* Dénes, a jótékonyaságról ismert főúr, híres *monoki kastélyát* a hozzátartozó parkkal és szántóföldekkel együtt a siketnémáknak ajándékozta, hogy ott számukra iskolát rendezzenek be. A nagy adományt *Wallacis* Gyula miniszter köszönte meg a grófhoz írott levelében, a melyben egyúttal kijelenti, hogy a tanításról és az iskola fontartásáról már legközelebb gondoskodik.

* *Bertha* Sándor május hó 31-én igen látogatott fölolvastat tartott a magyar zenéről Párisban az amerikai nemzeti Institutumban, melynek élén *De Daur* festő állt, s mely a fiatal amerikai művészeknek az amerikai Egyesült-Államok által fenntartott menháza. A fölolvastat zenetörténelmi jellegű volt s *Bertha* benne a híresebb magyar zeneemlékeket ismertette *De Jerlin* énekesnő, *De Fontjoyeuse* zongoraművész és *Totis* Elza, magyar hegedűművész közreműködésével. Végül *Gignoun* kisaszonny zeneszerzővel egy nagy zenekarra írt *Csárdás*-át adta elő négy kézre átdolgozott átiratban. A fölolvastat annyira tetszett a feles számú amerikai és párisi előkelő közönségnek, hogy *Bertha* azt a jövő télen még nagyobb keretben szándékozik megismételni.

Az országos dalverseny az idén Kassán tartják meg augusztus 15—18-ikán. Az ünnepélyre már készülnek. Harmadnaggy daleylet mintegy 2400 taggal vesz részt. Három bizottság alakult és pedig *Münster* Tivadár polgármester elnöke alatt a fogadó, *Lekly* Gyula elnöke alatt a rendezőbizottság és *Maurer* Rezső elnöke mellett az elszállásoló bizottság.

Esküvő. *Tury* Gyula festőművész pünkösdi hétfőjén *Dessewffy* Sándor eszanádi püspök temesvári palotájában esküdött örök hűséget *Szegedy-Maszkák* Leona kassanzonyának, *Barabás* Miklós néhai festőművész unokájának, *Szegedy-Maszkák* Hugó főrendiházi naplószerkesztő leányának. Tanúk voltak *Thallóczy* Lajos udvari tanácsos és *Fejérfalvy* László a Nemzeti Múzeumi könyvtár igazgató-öre. Az esküvő a püspöki ház kápolnájában ment végbe.

Az alagi löversenyek. Alig értek véget, a közönség nem lankadó érdeklődése mellett a 11 napig tartott budapesti tavaszi löversenyek a városi löverseny pályán, az urlovasok szövetezete is megnyert a löverseny napot, hogy június 6. s 8. és 9. napján megtartsa három napos júniusi meetingjét. A fővárosi közönségnek nagyon kedvelt helyévé lett a Dunakeszi melletti alagi löverseny és már az első napon is több ezerre menő közönséget szállítottak ki a vasút rendes és különvonatai. Az első versenynapon hat futam közül négyben urlovasok szállottak nyeregbe, s két verseny dőlt el istállófiúk között. Mindenik versenyben sok lö indult, s így e tekintetben is érdekesek voltak a futamok.

HALÁLOZÁSOK.

AGÓTS JÁNOS *váci* apátkanonok, alvárosi plébános, városi képviselő meghalt 61 éves korában. Az alföldön igen ismert egyházi férfi volt. Cselekedni káplánkodott, Félégyházán húsz évig volt plébános s ez idő alatt a társadalmi életben is kiváló helyet foglalt el. 1898 óta *váci* kanonok. Néhány hó előtt a budai Vöröskereszt-kórházban súlyos operációt állott ki, s csak pár napja, hogy haza vitték Vácra.

CHOLNOKY LÁSZLÓ ügyvéd, író, Veszprém város volt főügyésze elhunyt Budapesten 63 éves korában. Gyászolják Cholnoky Jenő a jeles tudós és ázsiai utazó, dr. Cholnoky fővárosi orvos, Cholnoky Viktor hírlapíró. A nagymiveltsgű férfi fiatalabb éveiben az irodalomnak is szorgalmas munkása volt és *Szó* álnév alatt sokat fordított, kivált szépirodalmi műveket.

Elhunytak még a közelebbi napokban: *BRENNBERG* GYULA, Brassó város első kerületének országgyűlési képviselője, Brassóban. — *VIDOVICH* BONAVENTURA, nyug. főgimnáziumi igazgató, Nagyváradon, 61 éves korában. — *POCK* FERENCZ FAUZTIN, igazalmasrendi pap, perjel, 69 esztendő. — *Verebelyi* MARIÓ Lajos, tanácsos, vasúti és hajózási főfelügyelő, 77 éves korában, Budapesten. — *REZTEI* IGNÁC, földbírtokos, volt 48-as honvéd, 80 éves korában. *Kézdí-Polyán*. — *Mercz* MÁTYÁS, központi főszolgabíró, Lőcsén, 63 éves korában. — *Felső-őri* NAGY BÉLA, 63 esztendő korában, Budapesten; *Nagy* Gyula országos képviselő testvérhátját gyászolja az elhunytban. — *WINTER* JOZSEF, Tápó-Bicske jegyzője, Budapesten, 49 éves korában.

Tóth IMRÉNÉ, szül. Dura Julianna Hódmező-Vásárhelyen, Dura Máté író nővérét gyászolja a megboldogultban. — *ÓV. SZÉKELY* GUSZTÁV, szül. Vörös Karolin, 56-ik évében, Sümegen. — *JESZENSZKY* PAULOVICS GYÖRGY, szül. Jeszenszky Amália Új-Aradon. — *MEZEY* GYULÁNÉ, szül. Sárkány Teréz 22-ik évében, Gálszécsen. — *ARANYOSY* SÁNDOR, szül. Lakatos Etelka, Szegeden, 19 éves korában.

Szerkesztői üzenetek.

Kertész. A paprikát a régi magyarok nem használták, de nem is használhatták, hiszen Európában csak Amerika felfedezése után lett ismeretes.

Lázi Ferke. Elég jól versel, a ballada rejtelmességéből is van benne egy kevés, de a balladának drámaiságát nem bírja eltálatni s nyelve is lapos.

A köldök. Tehetséges ember munkája, de a mértékét nem ulti meg.

Csibabere. Nagyon nehéz formát választott, nem is bír vele. E mellett a költői alakításra nem alkalmas tárgy nagyon is hosszadalmasan van elmondva.

Nem közölhetők: A tudóshoz. Vannak benne lendületes, emelkedett részek, szép sorok, de az ódai hang már az elején oly magasra emelkedik, hogy aztán nem lehet már fokozat benne.

Ne közölhetők: A tudóshoz. Vannak benne lendületes, emelkedett részek, szép sorok, de az ódai hang már az elején oly magasra emelkedik, hogy aztán nem lehet már fokozat benne.

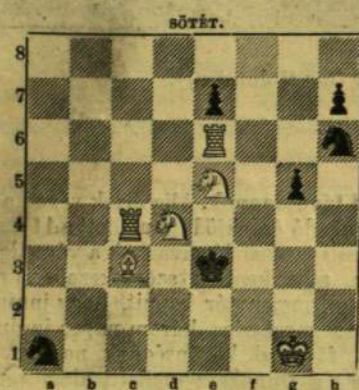
Ne közölhetők: A tudóshoz. Vannak benne lendületes, emelkedett részek, szép sorok, de az ódai hang már az elején oly magasra emelkedik, hogy aztán nem lehet már fokozat benne.

Ne közölhetők: A tudóshoz. Vannak benne lendületes, emelkedett részek, szép sorok, de az ódai hang már az elején oly magasra emelkedik, hogy aztán nem lehet már fokozat benne.

Ne közölhetők: A tudóshoz. Vannak benne lendületes, emelkedett részek, szép sorok, de az ódai hang már az elején oly magasra emelkedik, hogy aztán nem lehet már fokozat benne.

SAKKJÁTÉK.

2226. számú feladvány. Erlin K.-tól.

Világos indúl a negyedik lépésre matot mond

A 2208. sz. feladvány megfejtése Feigl M.-tól.

- 1. Kh7-g6 Kd4-e5 (a) 1. Kd4-e5 (b) 2. Hd6-b7 Kc6-d4 2. Hd6-f7 + stb. 3. Hd8-e6 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. - Andorfi S. - Kovács J. - Csomonyán: Németh Péter. - Liptóvárt: Hoffbauer Antal. - Bakony-Szentlászlón: Szabó János. - Kecskeméten: Balogh Dénes. - A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A Vasárnapi Ujság 19-ik számában közölt képtalány megfejtése: Nem sújtja azt sors haragja, kinek a reményt meghagyja.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Salvator Lithion-ferrás kúrával használják vese-, húgyhólyag-, húgydara- és köszvénybántalmak ellen, vizeleti nehézségeknél, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál. Húgyhajtó hatása! Vasmentes! Könnyen emészthető! Csirramentes! Kapható ásványvízkezelőhelyeken vagy a Salvator-ferrás igazgatóságánál, Eperjesen. Budapest, főraktár Édeskuty L. úrnál.

Zenemű ujdonságok megrendelhetők Kiskör Ede zeneműkiadó-hivatalában Budapest, VI., Csengery-u. 62/a. Magyar variété album: ének és zongorára (20 legújabb népszerű kislemezzel) 4 kor. Greizinger Iván: 117 magyar dalok egy hangszárral 3 kor. Csengery Gy.: 100 legújabb divatos magyar dalok 6 lemezzel 2 korona. Lányi Ernő: 100 új dalok 6 lemezzel 2 korona. Lányi Ernő: 100 új dalok 6 lemezzel 2 korona. Lányi Ernő: 100 új dalok 6 lemezzel 2 korona.

HALALEVELEK ezrei hitelesen igazolják, hogy a viszketegekben sémörbántalomban szenvedőknek roppant segítségére van az Erenyi-féle „ICHTIOL-SALICYL“ Legjobb: mindennemű bőrképek, bőrhámítás, fekélyes sebek és izmait testrészek teljes elmulasztására. Szagtalan! Ártalmatlan! Orvosok által is rendeltetik fenti bajoknál. Ára 3 korona utasitással. Postán szétküldi: ERÉNYI BÉLA SZABADSZÁLLÁS. Főraktár: Török József, Király-utca 12.

POLGÁR SÁNDOR orvosi mű- és kötszészernél Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. legújantában beszerezhetők saját gyártmányu m. kir. szab. sérvtörők, betegápolási cikkek, kötszerek, összes gummiáru, valódi francia különlegességek (óvszerek) stb. 9123. Képes árjegyzék ingyen.

Míg eddig a régi bőrbetegségek, a legkülönbözőbb súlyos idegbajok (neurasthenia, vitustánc), a sárga, a női arczot eléktelenítő pattanások s a női nemi szervek folyásokkal kombinált hurutos megbetegedéseinek kezelésénél csekély értékű idegen vizekro voltunk utalva, addig újabban a PARÁDI ARSEN vízben (vastartalommal) olyan kinevünk van, mely minden eddigi arsen-vas viznél (Ronecno Levieo) hatásosabb, könnyebben emészthető s manapság már minthogy legelőbbkel orvosi tekintélyeink felkarolják s a fogsasztók egész serege dícsérettel használják, hazánkban csaknem kizárólagos keresletnek örvendő. Gróf Károlyi Mihály uradalmi felügyelősége Parád. Egy postaláda 7 palack paradí arsen-vastartalmu gyógyvizet Magyarország összes postaláomásaira 5 korona 80 fillérért bérmentesen szállít a Főraktár: ÉDESKUTY L. BUDAPESTEN, Cs. és kir. udvari szállító. 9153. Ásványvíz - nagykereskedő. Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelenik és minden könyvkereskedésben kapható:

NYÁR KÖLTEMÉNYEK Irtta JAKAB ÖDÖN Ára díszkötésben 4 korona.

PÁSZTORTÜZEK KÖLTEMÉNYEK. IRTA JAKAB ÖDÖN. Ára díszkötésben 4 korona.

ÉLET. ELBESZÉLÉSEK Irtta JAKAB ÖDÖN. Neogrady Antal által illusztrált borítékban ára fűzve 2 korona.

Tartalom: A száraz molnár. - Ősz a tavaszban. - Mese egy szép asszonyról. - A becsület. - Gyauu. - Az egyetlen gyermek. - Elvesztett paradicsom. - Az orgona építő. - A tehén. - Pál János. - Délibáb. - A mennysörgy kapujában. - Az öreg férj. - A jó pári.

SZÉKELY HISTÓRIÁK ELBESZÉLÉSEK Irtta JAKAB ÖDÖN. Ára díszkötésben 4 korona.

Tartalom: Mit csinált örömeiben Dankó Dénes. - Hová lett a Gál Sándor kenyere. - A huszár. - Miért állott meg az atófalvi alsó malomkerék. - Az adorjánai méhek. - Az eltemetett gyűrű. - A Keszeg Imre pasztorizáló. - A beteg asszony utja. - Hogyan került kapu a Szabó Lőrincz kertjére. - Mire jó egy idegen sírhalm.

HANGOK AZ IFJUSÁGBÓL KÖLTEMÉNYEK Irtta JAKAB ÖDÖN. Ára díszkötésben 5 korona 60 fillér.

A KÉT IMPOSZTOR ELBESZÉLÉS GYERMEKEK SZÁMÁRA IRTA JAKAB ÖDÖN. Neogrady Antal 30 rajzával. Ára vászonkötésben 4 K.

3 frt 65 krig, mindenkor a legújabbat fekete, fehér és színes Henneberg-selyemből méterenként 65 krtól 14 frt 65 krig, sima, csikós, kockás, mintázott, damasztok stb. (kb. 240 különf. minős. és kb. 2000 különféle szín és rajzolatban stb.) Menyasszony-selyem 65 kr. 14 frt 65 krig. Selyem-damasztok 65 . 14 . 65 . Selyem-basztruhák, ruhánként 8 frt 65 . 42 . 75 . Selyem-foulardok, nyomtatva 65 . 3 . 65 . Báliselyem 60 . 14 . 65 . Selyem-grenadinok 80 . 7 . 65 . méterenként postabér- és vámentesen házhoz szállítva. Minták asonnal küldetnek. Svájcba dupla levelepostó jár. HENNEBERG G. selyemgyáros Zürichben. Cs. és kir. udvari szállító. 8636

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zalogkölcson Részv.-társ. Irodái: VI. ker., Andrassy-ut 5. (saját házában). 8963 Befizetett részvénytőke 10 millió korona. Elfogad betéteket takarékbetéti könyveské és pénztári jegyek ellenében 4 1/2%-os kamatozással, valamint folyó számlában (check-számlán). A 10%-os betétkamat-adót az intézet fizeti. Lezáráskor a betétkészletet, előlegeket nyújt értékpapirokra. VÁLTÓ-ÜZLETE megbízásból teljesíti mindenféle értékpapírok vételét és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett s foglalkozik minden a váltóüzletek keretében tartozó fizetésekkel. Üzleti órák: délelőtt 1/2-1/2-ig, délután 3-1/2-ig. Magyar kir. osztályosjegyek főelárusító helye IV., Koronaherczeg-utca 11. Kézi zalogüzletei: IV., Károly-körút 18., IV., Koronaherczeg-utca és Zsibárus-u. sarkán, VII., Király-u. 57., VIII., József-körút 2., Üllői-út 6.

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros. Cs. és kir. fensége József főherceg udvari szállítója. Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10. Központi víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb. Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek. 8830

DAVID KÁROLY ÉS FIA doboz-papíráru és szab. fémkapocsgyára Budapest, I., Mészáros-utca 38. Telefon 91-48. Gyárt nagybani előírásokra következő új cikkekkel: A legújabb családi dobozokat és díszborítékokat (levegőpapírok és borítékokkal), névjegykártyák, gyászlapok, gyászlevelelőpárt, gyászjegyeket. Saját gyártmányu fémcsokkakal ellátott rajz- és tőmbökök, szekrények és tornapapírok, továbbá papírtányérok, plakátcsívek és különféle összehajtható dobozokat. 1901. évi január hó 1-től állandó kiállítás a fenti cikkekkel a városi iparosnokban megtekinthető. 8846

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG. KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN IS BÉRMENTVE. 30 év óta fenálló raktárunk mással össze nem tevesztendő. 8926

LOHR MÁRIA ezelőtt KRONFUSZ 9007 csipke, vegyszeti tisztító- és műfestő-intézete legnagyobbított eröművi szőnyegpórló és szőrmearu megóvó-intézettel. - Megbízások átvételnek: VIII., Baross-utca 85. sz. saját házában lévő gyárban és a következő főközpontokban: IX., Calvin-tér 9. V., Harninez-utca 3. VI., Teréz-körút 39. VI., Andrassy-út 16. Telefon 57-08. VIII., József-körút 2. szám. Telefon 57-08.

ALAPITVA: 1882. VALÓDI ANGOL ÉS AMERIKAI SPORTJÁTÉKOK LEGELŐBB MEGSZHATÓ BESZERZÉSI FORRÁSA. KÉPES ÁRJEGYZÉK KIVÁNTATRA BÉRMENTVE KÜLD. SEFFERANTAL BUDAPEST. (KÖZPONTI VÁROSHÁZ ÉPÜLET). GRÓZDASÁGI KÖTÉLÁRUK, FÉHÉR RUGBIZÓTÓTÖRŐLEK TISZTA KERESZTŐLZSINEGOK ZSÁKOK, PONTYVAK KERTITŐMÖK, TORNAESZKÖZ FÜGGŐGÉPEK ÉS MINDENMÉNY HÁLOK. IRTA: ENNIS GRANDOK KEZÉSZÍTÉSE. IRTA: ENNIS GRANDOK KEZÉSZÍTÉSE. IRTA: ENNIS GRANDOK KEZÉSZÍTÉSE.

+ Soványság + Szép, telt testidomok a mi keleti erőprómokól, 1900. évi párisi aranyéremmel kitüntetve 6-8 hét alatt már 30 fontnyi gyarapodást kasszessé, Orvosi rend. szerint, Salgoranbecsületés. Nem szédülés. Számos kórosból. Ám karanténként 2 kor. 50 fill. Postaiutalvány vagy utárvétel. Hamdálai utasítás. Hygien. Institut 9105 D. Franz Steiner & Co., Berlin, 18. Königgrätzerstrasse 69. 8915

KIVÁLÓ ERŐSÍTŐ-SZER. 8822. Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.

SOMATOSE hűsítő készült és ennek tápanyagot tartalmazó szőlő. Könnyen oldható. Albumose készítmény a legelőnyösebb erősítő-szer. gyenge és a tépélőkésében elmaradottaknak, ideg-, mell- és gyomorbetegségek, betegágyasoknak, angol körbá szenvedő gyermekeknek, újszülöttek, nemkülönben Vas-Somatosé alakjában a sápkórosoknak lesz ajánlva az orvosok által. Vas-Somatosé nem egyéb, mint az összes összetett vasat, a milyen alakban a vas az emberi testben van jelen, tartalmazó Somatosé. Somatosé rendszerét a legelőnyösebb és átvágyat. Raktáron van az összes gyógyszerárakban és gyógyszerkereskedésben. Alakjában a sápkórosoknak lesz ajánlva az orvosok által. Vas-Somatosé nem egyéb, mint az összes összetett vasat, a milyen alakban a vas az emberi testben van jelen, tartalmazó Somatosé. Somatosé rendszerét a legelőnyösebb és átvágyat. Raktáron van az összes gyógyszerárakban és gyógyszerkereskedésben.

GERMANDREE porhanyós állapotban és tablettákban. Francia szabadalom. A szépség titka. Ideális illattal feltelentül tartós, egészséges és díszlet. A Germandree az arcubőrök egészséges és hide színt ad. MIGNON - ROUCHER 19 Rue Vivienne, Paris. Kapható Török József gyógyszerárakban Budapestben.

Specialista Sérvtörőkben. Legújabb es. és kir. szab. Keleti-féle sérvtörők orvosi tekintélyek véleménye szerint legelőnyösebb ezen nemben s nem csak szűk, nem gyakorol kellemetlen nyomást és eltávolítja ezelszerű szerkezetétől fogva az eddigi sérvtörők hiányait. Ára: egyoldalú 12 kor., kétoldalú 24 kor. Gyárban készülnek ezenkívül: mullabak, műkezek, műleges fűzők, egyenestartók, járó és nyugtató gépek, gummi gövcs-hatnyak, ugyancsak az összes gummi-különlegességek urak és hölgyek részére. - Megrendeléseket pontossal eszközöl. 8931 Keleti J. BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-utca 17. sz. Nagy képes árjegyzék ingyen, zárt borítékban. Ezen hirdetés tulajdonosának bevasárlásnál 10%-ot engedélyeznek.

VUKOVÁRI arcztisztító kenőcs VUKOVÁRI bőrszépítő szappan. A már 45 év óta dícséretreméltólag ismert, s a 71.012. sz. Bm. leirat köveleményeinek teljesen megfelelő 9067 szeplő, himlőhely-sömör, májfoltok, fakadékok forrózási persenek, orrvörösség és minden egyéb arcvirágzások ellen, valamint a mely arckenőcsosel a használati utasítás szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek is viruló és fiatal kinézetet kölcsönöz. Egy nagy tégely ára 1 kor., 60 fill., kisebb 1 kor., szappan 1 kor. Utánasoktól óvakodjunk! Csak Krajcsovic által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajcsovic, a készítő arcképe látható. Főraktár: Török József gyógyszerárak Budapest, Király-u. 12. és Andrassy-ut 29.

Szépség és egészség. Váltóláz és hideglelés ellen. gyóglására ezek mannek Karlsruheban holott est a ezélt otthon is elérhetik Roszny M. PEPSINBORA használata által, mely az emésztést elősegíti és a gyomrot rövid időn tökéletesen helyreállítja. Egy üveg ára 2 kr. 40 fill., 6 üveg franco küldve 12 kor. 12 fill. A t. sz. község szines figyelmébe ajánljuk, hogy minden készítményünk törvényesen bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az aradi szabadságharcot s bírálja. Kapható: ROSZNYAY MÁTYÁS gyógyszerárak Árad, Szabadság-ut. Budapest: Török József és dr. Egger Leo Nádor gyógyszerárakban, valamint minden magyarországi gyógyszerárakban.

Foulard-selyem 65 kr.-tól

